

«SLOVENE» volja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Kazenski odelo leto K 240—

Sobotna izdaja:
za leto K 30—
za mesec 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pletilnica (30 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 4-50
redni raspisi, poslani
red po K 8—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglaš 59/9 mm K 10.
Izbaja vsak dan izveniš po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne krate.
Ljubljanske št. 630 na naročilo in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Kanceljaparagraf.

Ko je Bismarck v Nemčiji začel boj proti Cerkvi, je bil eden prvih zakonskih predlogov, ki jih je vlada predložila parlamentu v sklepanje, takozvani kanceljaparagraf, ki je dejansko tudi postal zakon. Sovražnost proti Cerkvi ga je rodila, v boju proti Cerkvi in njenim služabnikom so ga uporabljali. Kadarkoli se čutilo nasprotniki Cerkve dovolj močne, segajo tudi po tem paragrafu kot bojnem sredstvu. Vsak sovraženi nastop proti Cerkvi je imel dosedaj vedno tudi spremstvo kanceljaparagrafa. Naši liberalci so prej in sedaj vedno klicali po njem. Po deželi so raznemali pod pretvezo, češ, da se bojujejo proti klerikalizmu, verski boj. Ni je tako svete stvari, katere ne bi bili omazali z blatom ali obrizgali s truplom. Vsak politik obrambe razglasa za klerikalizem; Cerkev in versko življenje naj bi bilo po njihovi volji omejeno na privatno dejstvo, vanje v okrilju štirih sten domače hiše. Cerkev in verskim načelom odrekuje vsak direkten vpliv na javnost. In če Cerkev v smislu svojega poslanstva reklamira zase pravice, da s svojimi idejami prekvasi življenje posameznikov in socialnih organizacij, razglasa to njeno življensko poslanstvo za zlorabo vere v politične namene.

Gotovo je to: Cerkev ni stranka, ni nikdar bila in tudi nikdar ne bo. Načelno je treba pihiti, da se ne sme in ne more nobena politična stranka identificirati s Cerkvijo ali se za tako proglašati. Imamo pa programe katoličanov, ki imajo za cilj, da v svojih načelnih idejah soglašajo z nauki Cerkve.

Program vsake stranke se sestavlja iz načelnih točk, ki imajo svoj končni vir v dolgotrajnem svetovnem nazoru, in iz cele vrste posameznih postulatov, ki skušajo splošni blagor, — skupni cilj političnih programov, — vsvariti s tem, da vpeljejo v življenje vrsto posameznih socialnih ali gospodarskih reform. Brezdomno je, da ima Cerkev pravico in dolžnost, da zavzema svoje stališče nasproti temeljnim idejam, ki tvorijo velika gibanja v sodobnem življenju. In če so te ideje v svojih izvorih ali končnih posledicah v protislovju z dogmatičnim naukom Cerkve, je Cerkev poklicana, da to tudi jasno kot tako pripiše in svoje člane na to dejstvo opozarja. Kadarkoli se pa taka gibanja obračajo naravnost proti tej ali oni dogmi Cerkve, bi Cerkev naravnost svojo dolžnost zanemarjala, ko ne bi o takih stvareh izrekala svoje sodbe.

In sedaj smo pri stvari. Cerkev odrekuje to pravico. Če jo pa kljub vsem klevetam, zvesta svojem poslanstvu in višjemu povelju, vrši, ji ves liberalni in areligiozni svet očita, da izrablja vero v politične namene. Nastopajo proti nji z nasiljem in osumničenjem njenega dela, kar po končnih namerah in ciljnih pomenja kanceljaparagraf. Z njim si državna oblast prisvaja in usurpirava pravico, da sodi in razsoja o tem, kaj služabniki Cerkve govorijo, kadar v imenu Cerkve in kot pooblaščenec Cerkve oznanjajo verske resnice, sodobna vprašanja osvetlujejo v svitu evangelija ali vernikom dajajo v načelnih vprašanjih načelna navodila.

Liberalni listi od veselja poskakujejo, ker so v odboru za volivni red sprejeli med drugim tudi takozvani kanceljaparagraf. Razglasa, da ga bo gotovo tudi plenum zbornice gotovo sprejel. S tem bi bila vsakor srčna želja vseh proticerkvenih elementov uresničena. Tat naj sodi, kdaj je bilo njegovo dejanje tatvina, hudodelec naj izreka, da je državna oblast nastopila krivično proti njemu, ateist ali indiferentist naj presoja, kdaj se giblje Cerkev v okvirju svojega božjega poslanstva. Čudno razmere za navadne smrtnike, če jih pa gledamo skozi očala sedanje hinavske družbe, postajajo nam docela razumljive.

Brezdomno je, da so nasprotniki napravili prvi izpad na Cerkev. Zmage pijani govore o strahu, ki je baje popadel vse klerikalce. Zagotavljamo vas, da nosimo povsem po koncu glave. Mi si celo želimo malo ostreje sape. Naj se ozračje izčišča. V tem medtem ozračju, ki ga je dosedaj razvirjala demokratska zajednica s svo-

jim peštrim Konglomeratom notoričnih svobodomiselnih združenih s fratri in katoliškimi duhovniki, je bilo že preveč zadušljivo. Naše »prijatelje« demokrate pa prijateljsko opozarjamo na usodo nemškega kanceljaparagrafa. Bismarck je šel sramotno v Canosso. Dosedaj pa še nismo slišali, da bi segal g. Pešič, ki je v našem parlamentu predlagal kanceljaparagraf, gošpodo Bismarcku vsaj do gležnjeve.

Problem Rusije.

Dunaj, 6. junija 1920.

Zadnje dni so pričeli Poljaki zopet ofenzivo proti boljševiški Rusiji. In kakor javljajo vesti poljskega generalnega štaba, so ustavili prodiranje ruske armade in zopet prodrli boljševiško fronto. Na prvi hip je človeku bridko pri duši ob teh vesteh in vpraša se: kaj imajo sploh Poljaki iskati v Rusiji, ali ni to imperializem najhujše vrste, ki so ga Poljaki nasproti Rusom tako vehementno in vztrajno pobijali. In res če bi bilo stremenje Poljakov, pridobiti si rusko zemljo, potem bi morali brez-pogojno kot ljudje in še posebej kot Slovani obsoditi ta čin. Tako, kakor obsojamo njihovo imperialistično politiko nasproti Ukrajincem.

Toda pomisliti moramo nekaj drugega. Danes je vprašanje boljševizma v Rusiji vprašanje usode Evrope, če ne celega sveta. In dokler bo trajal boljševistični režim in metoda, ne bodo zapadni narodi nikdar varni pred »despotičnim socijalizmom«, »pred diktaturo diktatorjev«, pred polomom Evrope. Če velja to za Evropo, velja še posebej za Poljsko, ki je tvorila integralen del bivšega ruskega carstva. Kdor pozna razmere, mora vedeti, od odvsi od boljševističnega razvoja v Rusiji življenje in smrt zopet združene zjednjene Poljske. Zato njihova sedanja ofenziva, zato boj na življenje in smrt. In v tem smislu moramo presoati ta boj in ker je boj Poljakov tudi boj proti vsesplošni boljševiški poplavi, je podal eden prvih voditeljev ruskega naroda oktobrist Rodičev Poljakom svojo roko.

Pomisliti moramo, da prihajajo v svet in k nam poročila o Poljaki in njihovih aspiracijah skozi precej močna češka očala. In kakor smo prijatelji Čehov in kakor obsojamo poljsko proti-ukrajinsko politiko, moramo priznati, da delajo Čehi s svojimi aspiracijami glede na Tešinsko Poljakom krivico. Tešinsko je po krvi in duhu po veliki večini poljsko. Zato vedo Čehi sami, da bi pri plebiscitu propadli. Mogoče je tudi radi tega odšel češki zunanji minister Beneš v Pariz, da reši za Čeha to, kar se sploh v celoti rešiti da.

V boljše razumevanje ruskega naroda in boljševističnih razmer naj navedem izvajanja izpod peresa ruskega politika in glavnega urednika petrografskega kadelškega glasila »Rječ« Josipa Hessena, kot jih je priobčil v »Vossische Zeitung« z dne 4. januarja pod naslovom »Umirajoča Rusija«.

Hessen piše med drugim: Ljudje, ki prihajajo iz Petrograda po največjem trpljenju in v vednem strahu, da jih sovjetska straža ne zapazi — to pomeni gotovo smrt — na Finsko, žive v trdem prepričanju, da Evropa razume njihovo bol in trpljenje. Za njimi leži sovjetska Rusija. Kaj pomeni to? Vse se peha le za tem, da doseže večji »pajok«, čim večjo porcijo živil. Kdor je posebno spreten, utegne priti celo na pet porcij. Toda stotisoči žive v najstrašnejšem položaju in umrljivost je velikanska. Imel sem vpogled v poročilo komisarijata za ljudsko zdravje, ki ni bilo namenjeno javnosti! In številke? L. 1911 je umrlo 21,5 ljudi na tisoč oseb, leta 1917 25,7, 1918 43,6, a leta 1919 že 74,9 pro mille. Podobnega do sedaj še ni bilo. Med kolero, ki je razsajala l. 1848, je znašala umrljivost 66 na tisoč. In rojstva? Od leta 1911 do l. 1919 se je znižalo število novorojencev od 29,4 na 13 pro mille.

Kdo pozna te obupne razmere? Sme-li upati, da se bodo izboljšale? Pod utisi porazov armad Denjškina, Judeniča, Kolčaka se je smer evropske politike nasproti Rusiji spremenila. Geslo današnjih

dni je: konec svetovne vojne in odprava blokade. Ravno zastopniki buržoazije odklanjajo nasilno prekucijo v Rusiji, ker upajo v evolucijo boljševizma. Navajajo se govori Lenina, ki napovedujejo tako evolucijo. Na Finskem sem imel priliko stalno zasledovati boljševiško časopisje. In z gotovostjo lahko trdim, da nisem našel nikjer niti najmanjših sledov o kakšnih principijelnih spremembah. Taka vprašanja se sploh ne stavijo ali razpravljajo. Vlada ne kaže nobene volje sporazumeti se z nekomunističnim prebivalstvom, čeravno bi bilo to pripravljeno vsled neuspehov boljševiške armade vsled lakote in mraza, podati odkritosrčno boljševikom roko v spravo. Zato vlada brezmejni obup in resignacija.

Kar so boljševiki v zadnjih dneh trošili v inozemskem časopisju o preureditvah, institutih itd., je vse čisto navaden bluff, tega mnenja so vsi begunci in najresnejši med njimi, ki so še nedavno upali na spravo. Čim več novih uradov se ustanavlja, tem manj se dela, in vse je prirojeno le na izplačevanje plač in na porcije živil. Vse misli streme le po samoohranitvi. Zato je jasno, da je med ljudstvom in med vlado, ki sploh ni od ljudstva priznana, neprestopno brezdno. Vlada nima v nobenem ljudskem sloju zaslombe in niti en človek ne smatra trenutne razmere za take, da bi se mogli trajno vzdržati. Ljudstvo živi svoje življenje, ki obstoji v interesu samoohranitve v kupčiji in špekulaciji.

Na drugi strani se je versko čustvo-vanje in življenje znatno ojačilo. Versko življenje je osredotočeno okrog patrijarha Tihona, ki je zelo popularen, posebno odkar je interniran v koncentracijskem taboru pri Moskvi. Pred nekaj meseci so prinesli inozemski listi vest, da je Tihon pozval v posebnem oklicu ljudstvo, naj prizna boljševiško vladno. Seveda je ta vest popolnoma izmišljena, aendar za razmere simptomatična.

Kako bridko je spoznanje beguncev, ki so prekoračili meje sovjetske Rusije. V Rusiji so mislili, da je vest boljševiških listov: Evropa hoče sprave in zopetnih trgovskih odnosov s sovjetsko Rusijo, samo navaden boljševističen bluff. A sedaj ko čitajo francoske in angleške liste, ne morejo verjeti svojim očem. Polašča se jih obup in velikansko razočaranje. In marsikateri vzkligne: Ali ni boljše, da se zopet vrnem v sovjetsko Rusijo. Strah groze odčituje Rusije in Evrope se zopet pojavlja. In človek mora vztrpeti pri tej misli in pri misli, da se bodo ljudje končno — prisiljeni — vendar podvrgli boljševističnemu režimu.

In naši komunisti?

Fr. Sv.

* Opozarjam na tozadevno mesto v Stele-Terseglovem spisu »Sveta Rusija«.

Koroška deca v Ljubljani.

Včeraj se je pripeljala v prestolico Slovenije slovenska koroška mladina: iz Podgorja, Bistrice, Sveč, Podlublja in iz Borovelj je prišlo pod vodstvom ravnatelja meščanske šole v Borovljah gosp. dr. Mišiča 523 učencev in učenk; bili so med njimi zelo mali otročki. Na Jesenicah, v Kranju in v Škofji Loki so otroci slovesno pozdravljali mlade svoje koroške brate in sestre. V Ljubljani so koroško mladino zelo slovesno sprejeli: do 7000 otrok iz ljubljanskih šol je na glavnem kolodvoru sprejelo koroške učence in učence. V imenu ljubljanske šolske mladine sta pozdravila koroške mlade goste učenec Julij Mikota in učenka Jelica Debeljakova; dalje sta pozdravila goste iz Koroškega g. ravnatelj Hubad za Glasbeno Matico in mag. ravnatelj dr. Miljutin Zarnik v imenu ljubljanske občine. Za koroško mladež so se zahvalili učenka Sablačanova, kmetski fant Ogrin in učenka Ferjančičeva. Mladina je nato korakala v Ljubljano s salezijansko godbo na čelu.

Ob treh popoldne se je vršila v dramskem gledališču predstava pravljice z godbo in petjem v petih slikah »Trnjulčica« za koroško mladino, ki je obiskala Ljubljano. Lahko rečemo, da dramsko gle-

dališče še nikoli ni imelo tako hvaležnega občinstva, ko ravno ta dan. Parter in lože do zadnjega kotička so bile napolnjene z otroci, ki so z resno svečanostjo obrzali sledi poteku pravljice, ki jo pozna že vsak otrok in ki je naenkrat zaživela pred njimi. V tem, kako so se otroci obnašali v gledališču, bi bili lahko vzgled našemu občinstvu. Gotovo jih bo spomin na lepo zakleto kraljico, na zabavnega kuharja Pavlička, na stodesetletnega Habakuka in na one ostale osebe, ki so bile dobro podane, še dolgo spremljal in bo morda to najmočnejši vtis, ki ga bodo hranili od bele Ljubljane. Zato je bila misel, da se jim poda ta mladinska predstava, izvrstna in hvalevredna. Da so bili otroci čez vse zadovoljni, ni treba povdarjati. — Po končani predstavi je korakala mladina med živoklici in s salezijansko godbo na čelu skozi mesto; godba jih je spremljala zopet na kolodvor, da so se odpeljali na Koroško. Ostalo je le 80 otrok, ki bodo peli na današnjem koncertu v Unionu.

I. slovanski orlovski tabor v Mariboru.

Prekmurški Slovenci se pripeljejo s posebnim vlakom v soboto popoldne, zvečer imajo svoje cerkvene slovesnosti v božjepotni cerkvi oo. frančiškanov v Mariboru. Prekmurce vodi njihov voditelj preč. g. župnik Klekl.

V Varaždinu se je osnoval krajevni pripravljalni odbor, ki bo poskrbel za udeležbo iz Hrv. Zagorja in Medjimurja; enaki odbori so se osnovali v Sarajevu, Osijeku, Splitu in po drugih hrvatskih mestih.

Posebni vlaki o priliki tabora bodo vozili v vseh smereh. Obratno ravnateljstvo južne železnice in ravnateljstvo drž. železnice sta pokazala največjo naklonjenost in obljubila ustreči vsem željam udeležencev, zahtevata le pravočasnih prijav.

Koroški Slovenci na taboru v Mariboru. Izredno velika udeležba se nam javlja iz Koroške, lokalni pripravljalni odbor v Pliberku razvija najživahnejšo agitacijo in je že prvi teden razpečal 600 taborskih izkaznic. Koroški bodo imeli posebni vlak, ki vozi v nedeljo zgodaj zjutraj iz Sinčavesi.

Joso Milošević, provincijal oo. frančiškanov konventualec iz Crkvenice, se udeležijo osebno mariborskega tabora; v njem je orlovska misel našla velikega prijatelja ter jo hoče po taboru širiti v Hrvatskem Primorju, kakor nam poroča v svojem prijaznem pismu.

Ameriški in drugi inozemski listi priobčujejo navdušene članke o orlovskem taboru. Vsa priglasila za udeležbo na orlovski tabor naj se vrše po župnih uradih.

Taborske izkaznice za orlovski tabor v Mariboru so se pričele razpošiljati. Župni uradi se prosijo, da zberejo čimprej prijave ter jih pošljejo pripravljalnemu odboru, nakar se jim dološijo izkaznice.

Taborska pisarna osrednjega pripravljalnega odbora v Ljubljani posluje v Ljudskem domu, II. nadstropje. Uradne ure so od pol 8. do pol 11. ure popoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Predsedstvo je na razpolago med 3. in 4. uro popoldne. V taborskih zadevah se obračajte le na ta naslov.

Orli, Orlice, dijaki in organizirani delavci se pripravljajo pri svojih organizacijah ozir. skupinah, vsi drugi pa pri župnih uradih, kjer vplačajo taborske pristojbine (20 K). Izkaznica jim daje pravico do polovične vožnje in do skupnih prenočišč. Polovične vožne cene bodo za čas tabora po vseh progah državne in južne železnice.

Država SHS.

»Italijanski« glas o komunističnem štrajku.

LDU Trst, 9. junija. Italijanski tisk je že od nekdaj deloval v prvi vrsti z obilno mero svoje južne fantazije, posebno v svojem dosledno neugodnem poročevanju o jugoslovanskih razmerah. Tak klasičen primer prinaša zopet južno-italijanski lis-

«Il Giornale delle Puglie», po katerem po-
nemoma današnja tukajšnja »L' Era Nu-
ova«, ki v daljšem poročilu objavlja tatar-
ske vesti o »revolucionarnem gibanju v
Jugoslaviji« koncem aprila. Neki Elisario
Vella, rodom Italijan iz Kotorske Boke, ki
trdi, da je bil eden najbolj gorečih agita-
torjev in propagandistov za komunistične
ideje v Jugoslaviji, in sicer v kotorskem
okraju in ki je pobegnil v Italijo, pripove-
duje v imenovanem listu med drugim o
stavki v aprilu: Stavka je bila izvestno
organizirana in se je, zavzemši politični
značaj, zahtevalo po konstituenti hitro raz-
širila v Subotici, na vsa Hrvaško in Slo-
venijo, posebno v Zagrebu in Ljubljani, v
Srbiji in v Beogradu. Na po drugih važnih
središčih. Istočasno so izbruhnili pusti v
raznih pokrajinah. Belgrajska vlada, alar-
mirana po smeri, ki jo je zavzemalo giba-
nje, se je odločila za nasilno potlačitev
komunističnega gibanja in je hotela poga-
siti revolucionarni požar s krvjo. O raz-
nih divjaških sredstvih, ki jih je vlada v
to svrhu uporabila pri potlačitvi tega gi-
banja, ne taji ničesar Srbi sami. Član
srbskega poslanstva v Rimu je odkrito
izjavil, da je bilo v Subotici, kjer se je
proti ustašem uporabila celo artiljerija,
masakriranih 3000 oseb. V Beogradu je
oborožena sila v konfliktu z vseučiliško
mladino direktno decimirala demonst-
rante. V vseh spopadih v Jugoslaviji, posebno
v onih osobito krvavih v Zagrebu, Ljub-
ljani, Sarajevu in Varaždinu, nevšte-
vili onih v Subotici in Beogradu, je padlo kar
10.000 žrtev, komunistov in svobodomis-
cev, ki so se pridružili gibanju. Nebrojno
oseb je bilo ranjenih. O ciljih tega gibanja
pravi Elisario Vella, da so zasledovali
proglšenje konstituentne, ki bi bila gotovo
značila konec sedanjega jugoslovanskega
režima. Nadalje trdi Vella, da bi ta konec
odobravali vsi napredni duhovi, ker bi
prišlo do ustanovitve konfederalne repub-
like med Srbijo, Hrvaško in Slovenijo,
kateri bi se lahko priključila tudi Bol-
garija, v kateri se opaža močno socialistično
gibanje. Ta federalistična republika, ki jo
mi želimo, pa se ne sme zamenjati s fa-
mozno podonavsko federacijo. Iz vsega
tega je razvidno, da bi bilo odveč nadalje
razpravljati o nadaljnjih izvajanjih ko-
munista Velle.

Avstrijska republika.

Vlada odstopila.

LDU Dunaj, 11. junija. (DunKU) Ob
trinajstih je državni kancelar dr. Renner
posetil predsednika Seifza in mu podal
demisijo celokupnega kabineta. Predsed-
nik je sprejel ostavko in vprašal kancelar-
ja, ali je odstopivša vlada pripravljena
voditi državne posle pod predsedstvom do-
sedanjega kancelarja še nadalje. Dr. Ren-
ner je izjavil, da je k temu pripravljen.
Vsed tega je poveril predsednik na pod-
lagi točke 3. zakona od 4. marca 1919 od-
stopivši vladi pod predsedstvom doseda-
njega državnega kancelarja dr. Rennerja,
da zaenkrat vodi državne posle dalje.

Tudi graški socialisti odstopili.

LDU Gradec, 11. junija. (DunKU) Za-
stopniki socialnodemokratske stranke v
deželni vladi, v deželnem svetu in v občin-
skem svetu, med njimi namestnik dežel-
nega glavarja Pongratz in župan Mu-
chitsch, so odložili svoja mesta. Ta sklep,
ki ga je zastopstvo stranke vzelo na zna-
nje, je bil povzročen zaradi zadnjih pone-
deljskih dogodkov v Gradcu. Eden izmed
vzrokov za to je bilo tudi, kakor poroča
»Arbeiterwille«, nepobitno dejstvo, da
druga koalicijska v deželi ni mogla izpolniti
tega, kar je tvorilo vzroke za sklenjeno
koalicijsko v deželnem zboru, radi česar je
postajal prehranjevalni položaj na Štajer-
skem, posebno v Gradcu, vedno težavnejši.
Ker pa krščansko-socialna stranka ni vpli-
vala na kmetsko prebivalstvo, kakor je
bilo po pravici pričakovati, nima koalicijska
nobene vrednosti več.

Nemčija.

Pogoji neodvisnih za vstop v vlado.

LDU Berlin, 11. junija. (DunKU) Ka-
kor javlja »Freiheit«, so neodvisni so-
ci-demokratske pripravljeni, vstopiti v koal-
cijsko vlado, ako se ukrenejo naslednje
prehodne odredbe: 1. razorožitev in raz-
pustitev vseh protirevolucionarnih forma-
cij. Te formacije naj se nadomestijo z mo-
štvom iz organiziranega delavstva pod
vodstvom politično zanesljivih voditeljev.
2. da se ukine izjemno stanje, izpuste vsi
zaprti revolucionarni boritelji in da se do-
voli obširna amnestija. 3. da se kaznujejo
vsi protirevolucionarji, ki so se udeležili
puča. 4. da se socializirajo industrijska
podjetja, ki so za to zrela. 5. da se vele-
posestva in veliki gozdovi podružbajo. 6.
da se zagotovi dobava živil za prebivalstvo
in da se kar najstrože nastopi proti veri-
ženju z živili. 7. da se izdela socialna za-
kondajstvo. 8. da se vzpostavijo prijatel-
ski odnosi z vsemi narodi in da se skle-
ne mir z Rusijo. 9. da se izpolnijo vse ob-
veznosti, določene v mirovni pogodbi. —

Z ozirom na to poudarja list, da ne bi go-
tovo nobena koalicijska vlada, kateri bi
pripadale meščanske stranke, privolila ni-
ti v eno teh točk.

Politične novice.

Liberalci proti kmetakemu ženstvu.
Znano je, da je dr. Žerjav oropal s svojim
občinskim volivnim redom naše kmetsko
ženstvo volivne pravice. Sramotno ga je
ponižal pod takozvane »boljše« mestno
ženstvo, o katerem je sodil, da bo volilo z
liberalci. Mislili smo, da se bodo liberalci
vsaj s svojimi reakcionarnimi nazori vsaj
sedaj potuhili, ko je občinski volivni red
z vsesplošno volivno pravico že pravno-
ljaven. Mladi liberalci okoli reakcionarne-
ga dr. Žerjava so začeli lažljivo gonje
proti dr. Korošču, ker je izvojeval zmago
temu najmodernejšemu volivnemu redu.
Lažejo, da je dr. Korošec v ministrskem
svetu le na prevaren način uspel, češ, da
je to prejšnji dr. Žerjav volivni red. Še
sedaj se jim toži po njem, tem reakcionar-
nem, nazadnjaškem skrupalom, ki je
ustvarjalo iz strankarskih ozirov sramot-
ne predprave. Odtod njihov odpor, ker
ima tudi kmetsko ženstvo volivno pravico.
Ta laži-demokratizem se bo vtopil sam v
svoji breznačelnosti.

Pečat laži in prevare bi lahko pri-
tisnili na čelu glasila naših liberalnih mla-
dinov. Pod tem naslovom prinaša kaj ra-
do izmišljotine o osebah, ki mu niso ljube.
Tako se izraža danes tudi o dr. Korošču.
Zameri mu, da je izvojeval kmetskemu
ženstvu volivno pravico. Pa kar piše proti
njemu je od začetka do konca ena sama
velika neresnica. Bivši notranji minister
in Protić sta imela proti glavnim načelom,
na katerih sloni občinski volivni red za
Slovenijo, dokaj pomislekov, končno sta
na vse točke pristala. Neverjetno je, da
more glasilo mladine uvajati tako podle
metode političnega boja.

Odkrita beseda. Tudi dr. Žerjav-
vemu glasilu »Domovini« se včasih prime-
ri, da nehoti pove resnico. Tako se je zgo-
dilo, da je včeraj približila članek pod na-
slovom »Odkrita beseda pristajam po de-
želi«. V tem članku navdušuje svoje redko
sejane, a dobro založene prijatelje po de-
želi z besedami: »JDS. bo dosegla vse, če
bodo njene organizacije dobre in če bo pri
volitvah uspeh. To pa ne zavisi samo od
strankinega vodstva. Če bomo mi po deželi
spali in čakali in čakali, propademo po-
vsod, kakor smo dolgi in široki.« — Taka
odkritost je pri tej gospodi občudovanja
vredna. In njihova logika nepremagljiva.
Če ne bodo zmagali, bodo propadli! Zma-
gali pa ne bodo, če njene organizacije ne
bodo dobre. Ker si je o dobroti liberalnih
organizacij in njihovih kapitalističnih za-
plečnikov na jasnem že vsak pastirček, je
jasno, kakšen bo za nje uspeh volitev. Slo-
vensko ljudstvo bo na liberalnem padcu
»na dolgo in široko« le profitiralo. Sedaj
se liberalcev že loteva groza bližajočega
se padca.

Avstrijski krščanski socialisti in od-
daja premoženja. V »Grazer Volksblattu«
priobčuje načelnik avstrijskih krščanskih
socialcev poslanec Leopold Kunschak
uvodnik, v katerem razpravlja o velikih
težavah koalicijske in pogojih za njen na-
daljni obstanek. Pravi, da vstrajajo kr-
ščanski socialisti brezpogojno na stališču,
da se morata rešiti obe temeljni vprašanji:
ustava in finančna reforma istodobno. V
ostalem so pripravljeni doprinesiti koalici-
ji, ki je ob danih razmerah še edini možni
izhod, največje strankarsko-politične žrt-
ve. O oddaji premoženja pravi poslanec
Kunschak: »Nedvomno izvaja oddaja pre-
moženja na najširše mase ljudstva najmoč-
nejši učinek. Misel, da so široke ljudske
mase doprinesle tekomo vojne nezasišane
krvne žrtve za obrambo domovine in da
mora zato tudi posest doprinesiti žrtev,
da se zrušena domovina zopet dvigne, je
tako naravna, tako instinktivna, da niti ne
bi bilo treba socialnodemokratskih agi-
tacijskih umetnij, da ljudske mase prevza-
me srd nad tistimi, ki bi hoteli oddajo
premoženja preprečiti. Socialni demokra-
te se zelo motijo, ako mislijo, da imajo kr-
ščanski socialisti namen, preprečiti odda-
jo premoženja.«

Splošna razorožba prebivalstva v
Avstriji. Pri razpravi o graških dogodkih v
avstrijski narodni skupščini je naglašal dr-
žavni tajnik za notranje stvari Eldersch,
da se mora v državi čim preje izvesti raz-
orožba celokupnega prebivalstva ter je
prosil poslance naj tej odredbi med prebi-
valstvom pripravijo pot. — Kakor znano,
imajo v Avstriji razni stanovi svoje lastne
brambe (tako tudi delavstvo); nanje se na-
naša Elderscheva izjava.

Šolska naznanila.

Na obeh slovenskih gimnazijah v
Ljubljani, to je na prvi državni gimnaziji v
Tomanovi ulici in na državni realni gim-
naziji na Poljanah, se bodo vpisovali učen-
ci za prvi razred šolskega leta 1920—21
dne 29. junija t. l. od 8. do 12. ure. spre-

jemni izpiti pa bodo 30. junija od 8. ure na-
prej. K vpisovanju je prinesli obiskovalno
izpričevalo in rojstni (krstni) list.

Kr. državna realna v Ljubljani. Vpiso-
vanje učencev za prvi razred šolskega le-
ta 1920—21 se vrši v nedeljo, dne 27. ju-
nija od 9. do 12. ure dopoldne. Učenci naj
pridejo v spremstvu starišev ali njih na-
mestnikov in naj s seboj prinesejo krstni list,
obiskovalno izpričevalo in potrdilo o cep-
ljenju koz. Vnani učenci se lahko že preje
zglase pismeno. — Vsprejemni izpiti iz ve-
rouka, slovenščine in računstva se prično
bočno ob 8. uri v sredo 30. junija.

Mestni dekliški licej in ženska realna
gimnazija v Ljubljani. Vsed pomanjkanja
prostorov odpadejo sprejemni izpiti v ju-
lijskem terminu. — Ravnateljstvo.

Sprejemni izpiti v I. (slovenski) raz-
red realne gimnazije v Kočevju se bodo
vršili dne 30. junija t. l. od 9. ure dalje.
Vpisovanje v I. razred bo 27., 28. in 29. ju-
nija od 10. ure dalje. Učenci naj pridejo v
spremstvu svojih starišev ali njih name-
stnikov v pisarno ravnateljstva ter predložijo
rojstni list in obiskovalno izpričevalo ljud-
ske šole. Vplačati treba 7 kron 70 vin.
Učenci naj se dopolnijo deseto leto ali naj
dosežejo to starost vsaj do konca l. 1920.
Vpis se more vršiti tudi pismenim potom,
na dan izpitov pa je potem prinesiti ome-
njene listine in vplačati oni znesek. Dan
sprejemnih izpitov v jesenskem roku se
bode naznanil pozneje. S šolskim letom
1920—21 imata I. in II. razred slovenski,
III. in IV. razred nemški učni jezik. —
Gimnazijsko ravnateljstvo.

Na državni realni gimnaziji v Novem
mestu bo vpisovanje učencev in učenk v
I. razred dne 29. junija od 10. do 12. ure,
sprejemni izpiti pa dne 30. junija s pri-
četkom ob 9. uri

Dnevne novice.

Velik dobrotnik svojega naroda. —
V četrtek dne 6. t. m. je bil pogreb 81 let-
nega starčka čadraskega župnika msgra
Jurija Breznika. Bil je vzoren duhovnik in
vnet narodnjak. Zgradil je pred vojno Ča-
dranu, kjer je služboval dolgo vrsto let,
krasno cerkev, eno najlepših v slovenskem
Štajerju. Postavil je tudi novo župnišče —
krasno stavbo. Vneto je skrbel za verske
in kulturne organizacije v svoji fari. Po-
klikal je v faro tudi šolske sestre in usta-
novil zavod, ki naj bi začel s prihodnjim je-
senjo z gospodinjstvo šolo. Sam je živel iz-
redno skromno, za cerkev in narodne na-
mene pa je imel vedno odprte roke. Zaradi
svojega narodnega mišljenja je moral med
vojno, čeprav telesno že obnemogel star-
ček, pretrpeti mnogo preganjanja. Bil je
celo obsojen na štiri mesece ječe, češ da je
hujskal proti vojnim dajatvam. — Svojo
zvestobo in ljubezen do naroda je pa ča-
stitljivi pokojnik izpričal najlepše s svojo
oporo: za glavno dednino je določil »Slo-
vensko Stražo«, s čimer je pripomogel, da
se bo moglo to velevažno obrambno druš-
vo, ki zadnje čase radi pomanjkanja sred-
stev ni moglo uspešno začeti z delom, zo-
pet razviti z nekdanjo delavnostjo v korist
našim še neodrešenim bratom. »Slovenska
Straža« beleži blagega pokojnika med svo-
je prve in največje dobrotnike. Naj bi na-
šel v svojem narodu mnogo posnemalcev!
— Pokojnikov pogreb je bil ijaen dokaz,
kako je bil blagi starček med svojimi fa-
rani priljubljen. Prostrana cerkev nabito
polna in marsikatero oko je bilo roso
med govorom, ki ga je govoril v cerkvi
pred slovesno zadušnico dekan in arhidi-
akon g. Hrastelj. Spremljalo je 19 duhov-
nikov pokojnega na njegovi zadnji poti.
Zastopana je bila tudi »Slovenska Straža«
po odposlancih kanoniku dr. Svetini in
prededniku dr. Natlačenju, ki se je imenom
»Slovenske Straže poslovil od pokojnika
ob grobu, kažoč na pokojnikovo zvestobo
do cerkve in do naroda, ki ga je določil
svojim dedičem. — Velikemu dobrotniku
— blag spomin!

Občni zbor Slovenske matice se
vrši v nedeljo dne 13. t. m. ob 10. uri do-
poldne v magistratni dvorani. Spored: 1.
Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregled-
nikov računov. 5. Sprememba pravil. 6. Slu-
čajnosti.

Kamnik. V nedeljo, dne 13. t. m. ob
4. uri popoldne se vrši predavanje »Kme-
čke zveze« za kamniški okraj v kamni-
škem domu. K predavanju se vabijo tudi
drugi stanovi.

Iz Kamnika. Zborovanje podruž-
nice Slomškove zveze je bilo naravnost
sijajno. Kljub neugodnemu vremenu nas je
bilo zbranih članov in članic nad 40. Po
lepem nagovoru nadučitelja Primožiča je
predavala tovarišica Grčarjeva o izven-
šolskem delu učiteljic. Predavanje je bilo
lepo zamišljeno in bo rodilo sadove. Štr-
kelj je stvarno utemeljeval skupno stanov-
sko organizacijo, posebej pa tudi prepo-
trebno kulturno organizacijo kat. učitelj-
stva. Z njegovimi izvajanj se je učiteljstvo
zadovoljilo brez vsakega pomisleka ali
ugovora. Tovarišica Čegnarjeva je kriti-
zila neredbo o javni kvalifikaciji, ker so
ili tudi vsi navzoči priznali in potrdili.

Ostro so obsojali zborovalci tudi način od-
dajanja učiteljskih služb. Še predno so me-
sta razpisana, že vedo izvoljenci, da jih
imajo v žepu. Naši ljudje v višjem šolskem
svetu bi take metode ne smeli trpeti pod
nobenim pogojem. Razpravljalo se je še o
več drugih zadevah, tako o pasivni volilni
pravici učiteljstva, o analfabetskem dav-
ku, o zborovanju v Mariboru. Za sklad
Slomškove zveze je tov. Kratnerjeva na-
brala 520 K, kar kaže lepo zavednost. —
Sledilo je nato skupno kosilo v restavraci-
ji g. Kende, kjer je bilo učiteljstvo izbo-
no postreženo. Julija meseca pa napravi
podružnica izlet v Kamniško Bistrico.
Vabljeni pa niso na izlet samo člani, am-
pak tudi prijatelji katol. učiteljstva.

Nekaj za učiteljstvo. Na zadnji od-
borovi seji »Učiteljskega konvikta« je pri-
šlo med učitelji, ki so včlanjeni v Zavezi,
da ostrih preprirov. Na eni strani stoji sta-
rejša liberalna struja z Gangl-Jelenc-Dim-
nikom, na drugi strani pa mlajša opozici-
ja, ki pripada drugim svobodomiselnim
strankam. Opozicija ni zadovoljna z oseb-
nim režimom, ki so ga uvedli dosednji
voditelji Zaveze ter zlasti zahteva strogo
strokovno organizacijo, starejši pa hočejo,
da vse učiteljstvo pripada demokratski
stranki. To je globlji vzrok razdora. Pri
imenovanju seji je mestni učitelj Repovš
povedal dosedanemu predsedniku Zaveze
Jelencu, da bo odkril vse nepravilno po-
stopanje v Zavezi. (Jelenc-Gangl sta se n-
pr. pustila tekom zadnjega meseca voliti
v — tri upravne svete, t. j. tiskarno, tvor-
nico učil in učiteljsko zdravilišče Slatino,
v višjem šolskem svetu delata le za svoje
pristaše brez ozira na starost itd.). Jelenc
je odpravil Repovša s psovko »Propalica«.
Slednji je vložil proti Jelencu tožbo radi
razžaljenja časti. O poteku bomo poročali.
Za podeželsko učiteljstvo je pa že to sa-
mo zelo poučno, s kakim terorizmom ho-
čejo nekateri liberalni učitelji strahovati
ostalo učiteljstvo in zlorabljati organiza-
cijo v svoje osebne koristi, pri drugih pa
apelirajo na — idealizem.

Jugozaahodno od Celovca leži v ze-
lenju letovišče in občina Vetrinj, sedaj
zadnja železniška postaja za Vrbsko jeze-
ro. Ta kraj se omenja že leta 1890, z ime-
nom Vetrina. L. 1142. je ustanovil Špon-
heimer Bernard cistercijski samostan in
ga podaril francoskim redovnikom iz sa-
mostana Villers l'Albaye. Jožef II. je od-
pravil l. 1789. samostan in ustanovil po-
svetno župnijo. Samostansko poslopje je
preurejeno sedaj v tovarno za sukno, ki
uživa dober sloves. Nekdanja samostanska
cerkev ima veliko starih spomenikov v
stranskih hodnikih, dragocenih slik, lepo
gotško kapelo in lep v baročnem slogu iz-
rezljan veliki oltar. Poleg cerkve je velik
senčnat park, ki je občinstvu dostopen. V
kraju je poštni in brzojavni urad. Od Vrb-
skega jezera je oddaljen Vetrinj 4 km. V
kraju je tudi zdravnik. Od postaje v trg
vozi po enkrat na dan avto, in sicer odide
s postaje ob 11. uri 20 minut in pride v
trg ob 11. uri 28 minut. Iz Vetrinja vozi
ob 5. uri 56 minut in pride na postajo ob
6. uri 2 minuti. Izleti: na letovišče Planina
(Alpe) 4 ure. Tam je solidna restavracija,
ki ima i sobe, prirejene za letoviščarje.
Lep razgled na jezero in na Celovec; pri-
jetna godznata okolica. K Majerniku ob
jezeru tri četrt ure. Na Žihpolje 1 uro. Z
Žihpolj je lep razgled po Rožu. — Intere-
sentje naj zahtevajo pojasnil glede leto-
višč po slovenskem Koroškem od Tou-
rist office, Borovlje.

Rajhenburg. Kakor smo že objavili,
se vrši v nedeljo dne 20. junija v Rajhen-
burgu orlovska okrožna prireditve. Te pri-
reditve se udeležijo v obilnem številu brat-
je Hrvatje iz Zagreba. Sestre Hrvatice pri-
dejo v krasnih hrv. narodnih nošah. Pri-
reditev se začne predpoldne ob 8. uri z or-
lovskim taborom pred cerkvijo. Pri slo-
vesni sv. maši bo pel domači zbor. Goller:
Missa in hon. B. M. V. de Loretto; R. Wa-
gner: Jubilate Deo (Offert). — Pri popol-
danskim javni telovadbi nastopijo Orli: Čla-
ni, članice in naraščaj; tudi hrvatski na-
raščaj »Mladi junaci« in »Mlade junaki-
nje« nastopi s prostimi vajami. Slovenska
dekleta, katere se udeležijo te prireditve,
pridejo v slovenskih narodnih nošah. —
Časnikarske vesti, da so v Rajhenburgu
črne kože itd., je: ali napačen strah, ali
pa hudobija. Prireditve se vrši na vsak
način v nedeljo dne 20. junija.

Slov. zdravniškega društva v Ljub-
ljani mesečni sestanek se vrši v četrtek,
17. t. m., ob 6. uri popoldne na porodniš-
nici deželne bolnišnice. Vzored: 1. Pri-
marij prof. dr. Alojzij Zalokar; a) ginekolo-
ške in porodniške demonstracije; b) pre-
davanje: Torzijske ovarijalnih tumorjev in
maternice z ozirom na njih postanek. 2.
Primarij dr. Gostl: Umobolnice in njih raz-
mere v Sloveniji. (k)

Nove poštnje pristojbine. Poštenu
ravnateljstvu in še drugim uradom v ved-
nost in v ravnanje sledeče: Skoro redno
se v Jugoslaviji dogaja, da prihajajo od-
redbe raznih oblasti na dan prav zadnjo
uro ali pa še par dni pozneje, že po vpe-
ljavi. Tako je bilo tudi pri zadnjem povi-
šanju poštinih pristojbin. Ljudje so izvedeli
za naredbo iz časopisov, ki so prinesli to

obvestilo en dan pred vpeljavo, na katere so pa morali čakati v oddaljenih krajih še po dva, tri dni, pa še po več. Vsako novo naredbo treba vsaj štirinajst dni prej razglasiti, pa bo veliko manj nepotrebnega plačevanja. To menda ne bo pretežavno, potrebno pa je. Ljudstvo mora biti o vsaki stvari pravočasno obveščeno in za to je 24 ur odločno premalo.

— Občni zbor Slov. društva zaklada za vojaške vdove in sirote se vrši dne 16. t. m. ob 18. uri v posvetovalni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo predsednikovega namestnika; 2. poročilo tajnikove namestnice; 3. poročilo blagajnikove namestnice; 4. sprememba pravil; 5. slučajnosti. Vsi, ki so pristopili k društvu a še niso dobili pristopnic, se vljudo vabijo k občnemu zboru.

Ljubljanske novice.

Ij Glasbena Matica. Začetek mladinskega zbora in orkestralnega društva Glasbene Matice v Unionu in operne predstave v gledališču za soboto, 12. t. m. je na sledeči način urejen. Ker nekateri člani gledališkega orkestra sodelujejo pri koncertu v Unionu, se gledališka predstava v soboto pričene točno ob pol deveti uri in nasprotno, koncert koroške mladine se prične tačas ob pol 8. uri zvečer. Na to posebej opozarjamo koncertno in gledališko občinstvo. V Unionu se s pričetkom koncerta ne bo moglo prav nič čakati na zakasnele, ti smejo vstopiti šele v odmorih med točkami, nikakor pa ne med izvajanjem posameznih točk.

Ij Mladina na Koroško. S posebnim vsakom ob 3/4 na 4. uro jutraj se odpelje v nedeljo 13. junija mladina salezijanskega zavoda na Rakovniku skupno z dečki prazničnega oratorija in Mladinskega Doma s Kodeljevega na Koroško k Vrškemu jezeru. Število udeležnikov je 488. Povratek v Ljubljano gl. kol. ob pol 10. uri zvečer. Z izletniki gre salezijanska godba in razne telovadne skupine z Rakovnika in Kodeljevega.

Ij Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo imelo v nedeljo, 13. junija, kakor je bilo že naznanjeno, sv. mašo na Rožniku. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor. Pričetek ob 7. uri.

Ij Slomškova zveza. Odborova seja danes popoldne ob 5. uri v Mostah. (k)

Ij Umrl je 1. junija v Worishofnu g. Josip Kreuzer, posestnik in bivši trgovec v Spod. Šiški.

Ij Izlet v Palovče - Vranjopet priredi Prosvetno društvo za kolodvorski okraj jutri v nedeljo, dne 13. junija. Zbirališče pred državnim kolodvorom v Šiški ob pol 8. jutraj. Peljemo se do postaje Jarše-Mengeš, od tu pa peš čez Rova v Palovče. Na Vranjopet sv. maša. Popoldne odidemo v Kamnik in z večernim vlakom nazaj v Ljubljano. Proviant naj se vzame s seboj. Uljudno vabimo vse člane in prijatelje društva, da pohite z nami v lepo spomladansko naravo. V slučaju skrajno slabega vremena izlet odpade.

Ij Gojenci III. letnika drž. moškega učiteljskega v Ljubljani — bivši vojak. V III. letniku drž. moškega učiteljskega se nahaja 52 gojencev. Izmed teh nas je 20 dijakov — bivših vojakov. Bili smo tri do štiri leta pri vojakih in izgubili ravno toliko učnih let. Izpregledalo se nam ni ničesar. Bivša avstrijska vlada nam je obljubila, da se bo na naše službovanje ozirala. Reklo se je, da svojih zamujenih šolskih let ne bomo izgubili, kar se je na drugih srednjih šolah upoštevalo. Lansko leto smo se vrnili v šolo k rednemu pouku. Dne 19. februarja 1920 smo vložili potem ravnateljstva prošnjo na višji šolski svet, da se nam dovoli počitniški tečaj, za katerega smo upravičeni prositi, ker je bil tudi lansko leto tečaj in v katerega so imeli dostop vsi gojenci 3. letnika, ne glede na starost in vojaško službovanje. Prišli so iz tečaja 17letni učitelji, ki so branili domovino na ljubljanski promenadi. Mi pa smo stari 23 do 28 let, zreli, da si služimo svoj kruh in gotovo praktično bolj izkušeni, kakor lanskoletni gospodje in gospodične, kateri so imeli to prednost, da so pohajali šolo brez posledkov, medtem ko bi se zamudili mi štiri, da celo pet let in bi se že vsled naše starosti moralo upoštevati nas. Če bi tečaj trajal tudi več kot šest tednov in bi obsegal širšo snov kakor lanskoleto, bi bili mi zadovoljni. Samo da bi prišli vsaj eno leto prej do kruha. Tega nam pa ne dovolijo vsled gmotnih razmer in izčrpanih fizičnih moči. Za nas ni denarnega kritja. Za gimnazijce je pa dovoljen tečaj že od februarja in bo trajal do konca julija. Če so tem na razpolago na našem zavodu profesorji, denarna kritja in vadnica, ne razumemo, zakaj se ne bi vpeljal tečaj tudi za one, ki se po poklicu pripravljajo za učiteljski stan. Zato se obračamo na javnost in na vse učiteljske, da nam pomore v naši pravici. — Dijaki-vojaki III. let. drž. učit. v Ljubljani.

Ij Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo oktobra 1919 zastavljenih predmetov dne 17. junija ob 15. uri.

Ij Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom prodajo kopit in usnja v ponedeljek, dne 14. junija ob 2. uri popoldne v Spodnji Šiški šte. 30. Odborniki se prosijo, da so že ob 1. uri na prostoru.

Ij Sprejemanje bolnih otrok v otroško bolnišnico na Zrinskega cesti se vrši od 15. jun. t. l. dalje vsaki dan od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne v ambulanci otroške bolnišnice. Izven določenih ure se sprejema samo izjemoma v najnujnejših slučajih potom sprejemnega urada splošne bolnišnice na Zaloški cesti v Ljubljani. — Ravnateljstvo dobrotelnih zavodov v Ljubljani.

Ij Aretacija v porotni dvorani. Medtem, ko je bila med razpravo proti Gorjancu v porotni dvorani največja napetost, so detektivni policijskega ravnateljstva popolnoma neopaženo aretirali Blaža Jugovica iz Škofje Loke, ker je v nedeljo zvečer v Škofji Loki težko ranil Jožefa Ravniharja in nato pobegnil v Ljubljano, kjer se je skrival, dokler ga ni roka pravice zasledila v petek v porotni dvorani.

Ij Vlom pri bančnem slugi. V petek dopoldne, ko ni bilo nobenega doma, so vlomili neznani storilci v stanovanje bančnega sluga Benjamina Linkiča, iz katerega so odnesli 10 rjuh z znamko E. D. in več druge obleke v skupni vrednosti 5600 K. Službeno knjižico je izgubil neki železničar z več drugimi papirji od Novega Udmata mimo št. peterske cerkve proti Ljubljani na Resljevo cesto. Knjižica in papirji se glase na ime: Jernej Jeras. Pošten najditelj naj odda knjižico v prometni pisarni na južnem kolodvoru.

Najnovejša poročila.

REGENTOV OBISK.

LDU Belgrad, 11. junija. Na včerajšnji seji ministrskega sveta so razpravljali o regentovem potovanju v Zagreb in Ljubljano. Ministri so se zedinili, da se bo potovanje vršilo koncem tega meseca. Regent bo posetil Zagreb okoli 23. junija, potem pa Ljubljano okoli 27. junija. Program obiska bosta izdelali pokrajinski vladi.

SESTAVA POKRAJINSKIH VLAD.

Belgrad, 11. junija. Sinočnja seja ministrskega odbora šestih članov za rekonstrukcijo pokrajinskih vlad se je nadaljevala danes dopoldne v ministrskem svetu. Do končnega rezultata ni prišlo. Najbolje uspevajo pogajanja za sestavo vlade v Dalmaciji. Stranke se same med seboj pogajajo in zdi se, da z uspehom. Ministrski svet bo najbrže sprejel sporazum strank. Najtežje je vprašanje sestave deželne vlade za Slovenijo radi zelo pretiranih demokratskih zahtev. Radikalni klub bo o sestavi pokrajinskih vlad razpravljal na svoji seji v nedeljo.

RAZKOL V SLOV. DEMOKRATSKI STRANKI.

Belgrad, 11. junija. Poročali smo o razkolu v demokratski stranki v Sloveniji. Stranka razpada v desnico in levo. V kratkem bo prišlo do formalnega razkola. Na eni strani so: dr. Tavčar z dr. Pucom, dr. Novakom, dr. Rybačom in Kejžarjem ter eventualno z dr. Čokom. Na drugi strani so: dr. Žerjav, dr. Brezigar, dr. Kramer in Ribnikar. Ti nameravajo v kratkem izdati svoj dnevnik.

KANCELPARAGRAF IN PLEBISCIT NA KOROŠKEM.

Belgrad, 11. junija. Predlog slovenskih demokratov o kancelparagrafu je iznenadil vse političke kroge, ker je stavljen baš v tistem času, ko Nemci na Koroškem v plebiscitnem pasu agitirajo ravno s tem, da hočejo v Jugoslaviji preganjati vero.

BURNA SEJA.

Belgrad, 11. junija. Današnja seja narodnega predstavništva je bila burna. Prišlo je do neljubih prizorov med Narodnim klubom in med demokrati. Glavni vzrok je bilo vprašanje dr. Krnica na ministra za agrarno reformo in vprašanje Šegvića na ministra za šume in rube v aferi šumske industrije v Tesliću v Bosni.

VPRAŠANJE VOLITVE PREDSEDNIKA PARLAMENTA.

Belgrad, 11. junija. Jaša Prodanović je zahteval, naj se čimprej stavi na dnevni red narodnega predstavništva volitev predsednika in podpredsednika. Dr. Ribar je odgovoril, da ima pravico dnevni red sestavljati predsedstvo v sporazumu z vlado. Da volitev predsednika in podpredsednika še ni prišla na vrsto, je vzrok, ker se stranke v tem vprašanju še niso sporazumele.

IZ USTAVODAJNE — ZAKONODAJNA ZBORNICA.

Belgrad, 11. junija. Danes dopoldne je bilo sprejeto poročilo odbora za volilni zakon. V tem poročilu je tudi točka, da se konstituanta, ko dovrši svojo nalogo, preseljuje v reden parlament, ki bo izdelal tiste zakone, ki so v zvezi z ustavo. Iz ustavodajne zbornice bi tedaj nastala zakonodajna zbornica. Delovanje te pa ne sme trajati nad dve leti. Ukaz o razpustu

zbornice mora vsebovati tudi določilo, da se v treh mesecih vrše nove volitve.

SPREMENJEN DNEVNI RED.

Belgrad, 11. junija. Na veliko začudenje je bil dnevni red za jutrišnje sejo narodnega predstavništva spremenjen v toliko, da pride namesto razprave o verifikaciji poslanskih mandatov na vrsto razprava o volivnem zakonu.

NA 25.000 PREBIVALCEV EN MANDAT?

Belgrad, 11. junija. Poslanca Polić in Segrić sta stavila predlog, naj pride na 25.000 prebivalcev po 1 poslanski mandat. Bolgrad naj dobi 6, Zagreb 5, Ljubljana pa 3 mandate.

SREDIŠNJA ZADRUGA.

Belgrad, 11. junija. Vprašanje Središnje zadruge še ni rešeno. Radikalni klub je imel včeraj dolgo sejo. Do definitivnega sklepa ni prišlo.

REAKCIJA NA MADŽARSKEM.

LDU Pečuh, 11. junija. Po vesteh madžarskih listov je grof Apponyi začel veliko agitacijo na Madžarskem, da bi vrgel sedanji režim. Pripravljen, je postaviti se na čelo državi in sestaviti vlado. V Budimpešti se poraja čimdalje večja reakcija proti sedanjemu režimu, ki se že pojavlja z očitnimi napadi na častnike bele garde. Več častnikov je bilo ranjenih z noži, nekateri pa so bili zabodeni z zastrupljenimi iglami.

VELIKA NESREČA.

LDU Temešvar, 10. junija. (DunK - Damian) V rovu »Hungarija« rudnika Aninskega, se je dogodila velika nesreča. Zaloga dinamita se je iz neznanega vzroka razletela prav tedaj, ko so delavci hoteli zapustiti rov. Dosedaj so odnesli 173 mrličev. 36 rudarjev kaže znake hudega zastrupljenja; prenesli so jih v bolnišnico. 26 rudarjev še pogrešajo. Uvedena je preiskava.

BORZA.

LDU Zagreb, 11. junija. Devize: Berlin 0—0, Berlin izplačilo 258—263, Bukarešta 0, italijanske lire 590—600, London 0—350, Newyork 88, 50—90, Pariz 0, Praga 222—223, Sofija 0, Švica 1620—1750, Dunaj 57—58. Valute: Amerikanski dolarji 80—81, avstrijske krone 55—56, bolgarski levi 150—0, carski rublji 150—180, čehoslovaške krone 0—230, angleški funti 0—360, francoski franki 725—730, napoleon 322—326, nemške marke 253—260, rumunski lei 206—212. Blago: Pšenica franko vagon Srem ali Banat, boljše vrste 675, kuruza 480, otrobi 140.

Orlovski vestnik.

Šentjakobsko prosvetno društvo. Izlet, ki je bil nameravan na Vrhniko dne 20. junija 1920, je preložen na poznejši čas. Mesto tega se polnoštevilno udeležimo okrožne orlovske prireditve pri D. M. v Polju.

Kamniško orlovsko okrožje priredi 13. junija 1920 okrožno javno telovadbo v Cerkljah. Spored: Popoldne ob pol 1. sprejem gostov pred vasjo. Ob pol 2. skušnja za javni nastop v Ljudskem domu. Ob pol 4. na starem sejmišču v Cerkljah javna telovadba. Po telovadbi na vrtu g. A. Murnika ljudska veselica s petjem, srečolovom in šaljivo pošto. Pohitimo v velikem številu v prijazne Cerklje! (k)

Turistika in sport.

Cestno dirko Ljubljana-Bled priredi v nedeljo, dne 13. t. m., klub kolesarjev in motociklistov težkih in dirkalnih koles. Start v nedeljo dopoldne ob 9. uri na Celovški cesti pri 2 km. Prijave je treba vpslati na naslov kluba ali pa osebo v soboto v restavraciji Novi svet, klubova seba. (k)

Motociklisti se vabijo, da se zanesljivo udeležijo sestanka dirkačev v soboto zvečer pri Novem svetu za nedeljsko dirko na Bled. V slučaju pomanjkanja bencina in olja, jim je isti pri klubovem reditelju g. Ogrinu na razpolago. (k)

Nogometna tekma Ilirija rez. Slavija. V nedeljo, dne 13. t. m., ob 18. uri na prostoru S. K. Ilirija nogometna tekma med rezervo Ilirije in zagrebško Slavijo. Slavija je med prvimi drugorazrednimi klubi v Zagrebu. Dosegla je letos tudi proti prvorazrednim klubom dobre rezultate, n. pr. nad Victorio je zmagala 2:1. Rezerva Ilirije je letos istotako dosegla že pomembne uspehe. Nastopila bo proti »Slaviji« v svoji kompletni, najmočnejši sestavi. Vstopnina običajna. Ob vsakem vremenu. (k)

Prosveta.

pr Celjsko mestno gledališče. V petek dne 4. t. m. in v soboto dne 5. t. m. so se vprizorili »Hlapci«, ki se ponovijo prihodnji teden tretjič kot delavska predstava. Pripravljajo se Fr. Molnarjev »Vrag«, Leonida Ondrejeva drama »Misel« in komedija »Za narodov blagor«, s katero se sezona koncem tega meseca zaključuje. — Prej se bo še vršila javna produkcija dramske šole. Na programu bo deklamacija, pantomima, Marije Kustove

drama »Mati« in Čehova groteska »Medved«.

pr Tržič. V nedeljo, dne 6. junija je priredilo učiteljsko kranjskega okraja v Tržiču v Sokolskem domu v prid Učiteljskega konvikta in Dijaške kuhinje v Kranju koncert. Sodelovali so prijazno tudi člani pevskega zbora Narodne čitalnice iz Kranja. Dvorana je bila polna. Navzoči so bili tudi vsi tržiški Nemci. Spored je sestojal iz slovenskih in hrvatskih pesmi in kot dvanajsta točka, koncert v a-molu za violino in glasovir. Spored je bil odprt po Juvančevi, od moškega zbora izvajani pesmi: »Pastir«. Občinstvo je bilo presenečeno po krasnem izvajanju, občudovalo pa zlasti tenorski in baritonski tako lepo in neprisiljeno peti samospev. Oba gospoda sta žela zato buren aplavz, ki je zadonel po končani pesmi po dvorani. — Naslednje tri hrvatske pesmi za mešan zbor so zelo ugajale. Medtem ko je znana hrvatska pesem, ki jo dobro poznajo Dolenjci ob hrvatski meji »Oj jesenske duge noči« zbudila v občinstvu sentimentalno razpoloženje, je bila naslednja »Igra kolo...« peta ljubko in veselo v hitrem tempu, da je občinstvo v veselo razpoloženju dalo duška svojemu navdušenju. Bolj neznan tretja: »Češ me, češ me« je sicer ugajala, vendar pa nikakor ne tako, kot prvi dve. Gerbičeve: »Sijaj lunica«, »Ozka brvica« in »Vinska« za moški zbor, so narodne slovenske pesmice, od katerih je bila posebno zadnja hvaležno in veselo pozdravljena. Tudi odlomek iz opere »Rusalka« »Gori v svet odšla si ti«, pet po ženskem četverglasnem zboru s spremljevanjem klavirja, je ugajal, tako kot tudi Čajkovskega: »Kar vas je zalih deklete«. Po nekaj minut trajajočem odmoru je nastopil mešan zbor in prednašal Adamičovo »Solnce se je skrilo« in ljubko harmonično pesmico »Petnajst let«. Na odru nastopita nato domača tržiška učiteljska gospica Paternoster in učitelj tržiške meščanske šole, gospod Skorpič. Občinstvo je oba pozdravilo z dolgo trajajočim burnim ploskanjem in klici, ker je pričakovalo od obeh res nekaj lepega, o čemur se ni zmotilo, ker je gospod Skorpič pokazal lepoto glasbe. Skladba, ki jo je igral na pamet, zložena z ognjevit, drzno bravuro, kakršno more obvladati le izvežbana sila, je krasno uspela. Gospica Paternoster je violinista virtuozno spremljevala na klavirju. Skladba nudi poslušalcu različnih in težkih melodij, harmonizacija je bila tako pravilna in natančna, da je občinstvo v dvorani po končanem izvajanju obstalo, da je potem, ko se je zavedlo, v dvorano pretresujočim aplavzu pokazalo svojo zadovoljnost in navdušenje, ter ni nehala preje, dokler nista oba umetnika zaigrala še dva znana valčka, ki sta oba žela istotako priznanje. Oba umetnika želimo v kratkem zopet pozdraviti v podobnem koncertu v tržiških dvoranah. Spored se je končaval z Novakovo »Gorski kraj« v katerem nas je zopet razveseljeval krasen tenorski samospev že v začetku omenjenega gospoda in je bil zaključen z Bartolovo »Potoku« za mešan zbor. Zbor je g. dirigentu vedno v vsakem momentu pravilno in natančno sledil, razen dveh malih izjem v Adamičevi »Večerna pesem II.« in zasluži v vsem ostalem polno zahtevalo. Harmonizacija pravilna, predvajanje krepko in jedrnat na primernih mestih, motivi krasno izpeljani.

pr Život. List za inteligentne katoličke slojove. Izašla su dva posljedna broja s cvim sadržajem: Broj 9. (Lipani) Haeckel i enbriegenski transformizam. — Dva odlična konvertita u Americi. — Čovjek može da spozna istinu. — Molitva i prirodni zakoni. — Čudni slučajevi. — Ecclesia erans. — Nek se bistri! (Crkva prema seciranju mrtvaca.) — Broj 10. (Srpanj): Ima Bog. — Bog i budućnost. — Prigode jedne prevedene knjige. — V Solovjevu. — Astronomi i vjera. — Pretplata za školsku godinu 1920/21. iznosi 20 K, omladini 10 K. Pisma, rukopisi, pretplata, reklamacije, darovi u fond »Života« šalju se uredništvu dotične uprave »Života« u Sarajevo, Čemerlina 7. (Kat. sjemenište.)

Narodno gledališče.

Drama:

Sobota, 12. junija: Veleja, A.
Nedelja, 13. junija: Veleja, E.
Ponedeljek, 14. junija: Dvoboj, C.
Ponedeljek, 14. junija: Zaprti.

Opera:

Sobota, 12. junija: Pagliacci. Les Sylphides, D.
Nedelja, 13. junija: Vesele žene windsorske. Gostuje g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju. Izven.

Iz gledališke pisarne. V petek, 11. in v nedeljo 13. junija 1920, poje v Nicolajevi operi »Vesele žene windsorske« g. Nikola Zec, prvi basist državne opere na Dunaju, vloga Falstaffa in sicer v slovenskem jeziku.

Iz gledališke pisarne. V soboto, dne 12. t. m., se vrši v dramskem gledališču premijera Anton Novčanove drame »Veleja«. Avtor je slovenskemu občinstvu znan po zbirki novel »Naša vasa«.

Trakulja.

II.

Dolga veriga veterinarskih nadzornikov se mi zdi zelo sumljiv pojav (brez primere v drugih neprimerno mnogoštevilnejše zastopanih stanovih); ličinko (miracidij) stare birokratske kite gledam v njej. Ob prvi ugodni priliki se olevi, pomnoživi se jalarodno, da potem s stoterim podmladkom butne na dan.

Če hočete veljati za dosledne in pravične, vam že sedaj ne kaže nič drugega, nego da število nadzornikov zvisate najmanj na petindvajset. Ti se preobrazijo v prav kratkem času avtomatično v nadnadzornike (sedaj sta 2); izdelani načrt pa

uvaja že začetnike kot nadzdravnike. Računajte in veselite se, približuje se višnje carstvo nadljudij! S strahom in trepetom stopamo v urad, boječ se, da za večne čase ne zapravimo dobrohotnosti strogega birokrata, če v svoji petenci pozabimo omeniti vsaj desetkrat to, kar mu je bilo odmerjeno v uradnem listu (pravi naslov).

Pa kaj naslov: lucus a non lucendo, canis a non canendo! Stidite se zvanja »živinozdravnika«, ki je starejšim veterinarjem tako štedro narezalo obilega belega kruha. Če vam živinozdravnik, veterinar ali theriater (thierarzt) ne zadostuje, pšezite po doktorju (samo v naddoktorja ga nikari ne potencirajte)! Zreli možje, ostavši vedno na istem mestu, pa zamenjavajo naslove liki srajce.

Ker tiči v švicarskem »schreibers«-ju večinoma jurist, ne bi nadel »pisars«-ja birokrat, ki se, hoteč drugih svetiti, visoko dvigajo nad hranečo jih okolico.

V predvojnem času je imela Kranjska pri okrajnih glavarstvih 11 državnih (nad)živinozdravnikov; na deželni vladi pa je sedela petorica (referent, nadzornik, višji živinozdravnik in dva vezbenika), ki so čitali in presojali poročila najstih. 5 : 11 malo čudno razmerje! Zakaj niste pridelili vezbenika okrajnemu glavarstvu? Tamkajšnji kolega se upira, ker mu ne more nuditi zadostne izobrazbe (nasprotstvo med staro in novo šolol).

Pa že se nam je dotakniti skleče rane, izobrazbe naših živinozdravnikov.

Deficit naše veterinarje kratkotalno v visokoolce in gojence vojaškega živinozdravstva, bilo bi krivično; bilo bi krivično, da bi se vpisalo v poslednjih usojenih mu letih v eč maturantov nego v visoko šolo prva leta po preembli. Visokoolskega diploma pa so bili v kritičnem času deležni tudi oni inštitutariji, ki so študij hote ali nehoti za par let prodolžili.

Vojaški zavod je posebno skrbno gojil ponk o konjski vnaniščini (exterieur) in »geschäftsstil«. Nastavnik vojaški-teoretiki so v mlade duše polagali seme birokratizma, površnosti in nepraktičnosti. Uniformirani okoliš in vojaška soparica je gojencem vcepila pohlep po vnanjem blešku; pohota, ustvarjati si podanike, je vsklila že na zavodu.

Visoka šola je prebolela detinsko bolehanje: profesorje z inorodno fakultetsko spremo so zamenili praktični živinozdravniki, ki so svoje nedostatke predštudije in strokovno izobrazbo temeljito spopolnili. Iz učnega načrta so izbacili visokorodni geschäftsstil, exterieur etc., vedoča, da je vnaniščina lahko sleparska, našemljena in nališpana, če v njej ne odseva zdrava notranost in krepko »telosloženje« (konstitucija); ko pa so reformatorji odkazali odlično mesto pouku o kmetijstvu in bujatriki (lečenju govejih bolezni), so hippologi in hyppippiatri (konjski veččaki in nižji konjski zdravniki) prorokovali konec civilizacije.

Nasprotstva slede tudi iz neednake predizobrazbe; v tem oziru ugotovimo:

- a) abituriente gimnazij, redko realk,
- b) absolvente šeste, sedme in osme šole brez mature,
- c) vojaške kuršmide, ki so položili vojaški inteligentni izpit, in
- d) slušatelje (brez predizobrazbe), ki so doslej še nedovoljno pojasnjeni potem zašli v zavod.

Odločilna mesta v javnem veterinarstvu (civilnem in vojaškem) zavzema malone izključno stara šola, ki v marsičem liči proizvodom kadetnic in vojnih akademij. Izšla je večinoma iz malomestnih razmer, na kmetih se jih je porodila jedva petina. Absolventom kmetijskih srednjih šol pa je to pot do vet. vede zaprta (dasi bi lahko latinščino popolnili liki realci-medici). Kako pa v naših razmerah približati živinozdravniku živinorejcem, o tem v prihodnjem članku. Agricola.

Spomenica.

Li jo je odposlala S. K. S. Z. ministrstvu za finance in Jugoslovanskemu klubu v Beogradu.

Slovenska krščansko-socialna zveza, zveza katoliških izobraževalnih društev v Sloveniji, si usvoja v imenu 456 članjenih društev ter v imenu svojih avtonomnih zvez društevni odsekovi: »Ljubljana«, »telovadnih odsekov« »Orlovke zveze« in »zveze dramatičnih odsekov« »Ljudskega odra«, predložiti g. ministru za ozirom na uvedeno pristojbine na društvene prireditve, ki zadevajo tudi vzgojne in prosvetne društvene prireditve, najodločnejši ugovor.

SKSZ. uvideva sicer prikladnost in primerenost obdajanja onih društevni prireditev, ki imajo samo značaj plesa, veselice in zabave, ker je vedno stala na stališču, naj ima društvena prireditve le vzgojne in izobraževalne značaj. Zato ne ugovarja, temveč celo priporoča, naj se še bolj obdajajo plesne prireditve, ki jih smatra SKSZ. v sedanjih obliki za narodno zlo in pogubo, naj se obdajajo prireditve pri pogrjenih mizah, srečkanje, javne telovadbe s plesom, toda naj ostanejo neobdajeni: dramatični nastopi, koncerti in druge glasbene prireditve, javne telovadbe brez plesa, tečaj in javna predavanja.

SKSZ. smatra glasom svojih pravil in po nameri svojega ustanovitelja pokojnega dr. Kreka za svojo najvažnejšo nalogo širiti izobrazbo srca in duha med ljudstvom. O njenem delu in uspehu pričajo živahno poslujoča bodisi gospodarska, bodisi prosvetna društva v obliki zadrug, konsumov, domatih dramatičnih odrov, pevskih zborov, telovadnih orlovskih odsekov, predavateljskih klubov, stalnih in notujočih knjižnic, čitalnic itd. Ves ta

društveni razvoj, vso to narodno izobrazbo in zavestnost je ustvaril dr. Krek s pomočjo SKSZ. in v njej udeleženi društev.

SKSZ. je izobraževala in izobražuje ljudstvo potom svojih društev:

1. z raznimi socialnimi, zadrugami in izobraževalnimi tečaji, s tečaji zoper alkohol, tečaji za analize ter posameznimi predavanji.

Da krije vsaj deloma ogromne režijske stroške, ki naraščajo iz takih prireditev bodisi vsled nazornega učnega materiala, bodisi vsled nagrad in potnih stroškov posameznih predavateljev, je dosedaj v posebnih slučajih pobirala tudi udeležnino v minimalni meri. Vsled nove prireditvene pristojbine se bo morala ta udeležnina zvišati in ljudstvo organizirano iz ubožnih in najubožnejših slojev, ki stremi za večjo izobrazbo, bo občutno prizadeto, če že ne vsled tega popolnoma ovirano na udeležbi. Škoda, ne samo materijalne, temveč tudi gmočno škoda bo imela predvsem država, ker je splošno znano, da je neuko, neizobraženo ljudstvo največja ovira tudi za gospodarski razmah državne sile.

2. potom dramatičnih prireditev.

Podeželski održi zbirajo v svojih društevni domovih ljudstvo v nedeljah in praznikih ter na teh odrih prednašajo člani izobraževalnih društev predvsem ljudske, narodne, toda že tudi težje dramatične predstave. Vstopnina je že v načelu samo toliko, da krije društvo ž njo režijske stroške ter zadrugne s prebitkom društveni oder in dom. Člani igrajo brezplačno. »Ljudski oder« v Ljubljani pa vezba podeželne režije in igralce v svoji dramatični šoli ter v igralskih in režiserskih tečajih, ki se jih morajo udeleževati člani društev na svoje stroške. Za poduk in vajo prireja na lastnem odru ljudske predstave, ki so namenjene za neznatno vstopnino ubožnejšim meščanskim slojem. Vsi eventualni prebitki — za leto 1919/20 ima »Ljudski oder« deficit dasi igra osobito brezplačno — so namenjeni le izobraževalnim svrham: izdajajo, prireajo in razmnožujejo se dobre ljudske igre, prireajo knjige za režiserje, vadi se ljudstvo v samostojnem nastopu, vzgaja se v estetičnem in narodno-drž. oziru, odvrča se na način od gostilen in žganjetoveč tudi že radi tega, ker je do sedaj ta zabava v nedeljah in praznikih bila bolj poceni nego pijača in kvartanje po gostilnah. Z novo uvedeno pristojbino na take prireditve pa se je našemu ljudstvu v mestu in na deželi ta izobraževalni vir naravnost onemogočil.

3. s koncerti, pevskimi prireditvami, tamburanjem.

SKSZ. goji v pevskih odsekih včlanjenih društev in v zvezi pevskih odsekov »Ljubljani« predvsem jugoslovansko in slovansko narodno pesem. Pomen tega izobraževalnega dela, pomen lepe pesmi na srce in duha naroda, je že tako priznan in poznan, da ni treba nobenega posebnega utemeljevanja. Narodna zavest, zavest državne priadnosti, novdušenje za narodno delo se na ta način uspešno širi v domovini. Priprosto, ubožno ljudstvo se je tako seznanilo s pesmijo oddaljenih bratov na jugu, prepevalo in poznalo jo je že pred ujedinenjem ter se v težkih preizkušnjah in preganjanju z njo navduševalo za svoje narodne cilje.

To zbliževanje src, to širitev bratske zavesti grozi ukiniti in preprečiti nova uvedena pristojbina na društvene prireditve. Priprosto našo ljudstvo na deželi je dosedaj s čudovito požrtvovalnostjo podpiralo tudi gmočno koncerte in pevске prireditve naših društev, vsled težke nesmoterne obdačbe tega iz gmočnih ozirov ne bo več moglo. In ni čuda, če je vse ogorčeno ter se zgraja nad tem nekulturnim davkom. Stari Grki so svojim državljanom nudili brezplačne javne umetniške predstave, stara, narodnemu razvoju tako sovržna Avstrija, je pustila taka društva neobdajena, Jugoslavija, država, za katero so se naša društva borila in borila, pa to širjenje duševne kulture obdajuje iz materialnih finančnih ozirov, ne oziraje se na to, da vzbuja državljansko nezadovoljnost onih najidealnejših narodnih vrst, ki so bile in so še sedaj najmočnejša opora jugoslovanske misli.

4. širi SKSZ ljudsko izobrazbo potom prireditve javne telovadbe Orlovke zveze in njenih odsekov.

Važnost telovadne organizacije in njenih javnih nastopov že z ozirom na telesno vzgojo naroda so spoznali in priznali vsi veliki državniki. Toda v Orlovski zvezi se polaga večja važnost na duševno vzgojo članov-telovadcev. Discipliniranost našega ljudstva je pripisovati telovadni organizaciji, ognjišča narodni zavesti pred prevratom in ob prevratu so bila naša telovadna društva, mir in red se tam ni kršil, kjer obstoja telovadni odsek. S telovadbo se zaposle priprosti kmetjski in delavski fantje, da ne zaidejo na pota razuzdanosti, pljančovanja in pretepaštva, vzbujajo se v njih samozavest, neustrašenost in smisel za dolžnost do družbe. In ta zavest se potom javnih telovadnih nastopov še bolj širi in poglavlja v ljudstvo, javna telovadba sama pa je moralno zadoščenje telovadcem za njihov trud.

Nova pristojbina, ki zadeva tudi te prireditve, pomenja smrt javnim nastopom naših telovadcev. Že itak so se pripravili za javni nastop bili združeni silni stroški, sedaj naj naše ljudstvo, ki se nedeljo na nedeljo udeležuje vzgojnih in prosvetnih društevni prireditev ter je udeležba pri teh, srce in duha izobražujočih prireditvah postala kulturna potreba, nosi vsled svoje znanstvenosti, vsled svojega stremeljenja po duševni, srčni in telesni izobrazbi tudi še ta davek na svojo kulturo. Dolžnost države bi bilo gmočno znatno podpreti to gibanje, pa ga še obdavič s dvomljivim davčnim uspehom v gmočnem oziru, toda zanesljivo uničujočim učinkom v kulturnem in društvenem oziru. Vsled tega čuti SKSZ očigled katastrofalnemu vplivu na izobraževalno in vzgojno društveno življenje, dolžnost, da v imenu narodnih vrst, ki jih zastopa, najodločnejše ugovarja proti novi pristojbini na društvene prireditve ter prosi g. ministra, naj ukrene vse potrebno, da se ta davščina ukine za društvene prireditve ki so vzgojne in prosvetne značaja, kakor so: 1. tečaj in predavanja; 2. dramatične prireditve; 3. koncerte in pevске prireditve; 4. javne telovadbe brez plesa; 5. različne kombinacije teh štirih vrst.

Obdavičijo naj se še bolj prireditve zgolj zabavne, veselice in plesne značaja, toda ne v prid državi, temveč v prid pristojnim samoupravnim telesom (mestom, občinam).

Dokler se pa ta davščina ne ukine, naj se vplačevanje pristojbin ne zahteva vnaprej pred prireditvijo, ker se že s tem tiranjem pristojbin vnaprej onemogoča siromašnim društvom na deželi, ki nimajo nobenega razpoložljivega kapitala, četudi bi hotela društveno delovati, vsaka društvena prireditve.

Dalje se naj oprostila kompetenca od pristojbin prenese od ministrstva na delegata ministrstva financ v Ljubljani ki vsled poznajanja razmer vse lažje presodi upravičenost ter že vsled tega vlogo lahko hitreje reši, kot pa ministrstvo samo.

S trdim pričakovanjem, da ministrstvo financ ustreže želji slovenskega ljudstva, zaskupnena po SKSZ, ki šteje okoli 42.000 članov, predlagamo predležečo spomenico v uvaževanje.

Ljubljana, dne 4. junija 1920.

Zvišanje prejemkov upokojencev južne železnice.

Upravni svet južne železnice je dovolil v seji 20. maja t. l. v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev stanujočim umirovljencem, vdovam in sirotam priboliške k njihovim mirovninam in preskrbovalninam.

1. Uslužbenec in delavec v pokoju, ki so bivali 30. aprila 1920 v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev se dovolijo do nadaljnjega priboliški k mirovninam, ki jih prejema iz fondov od pokojine sleden določil na račun obrata oziroma se njihove mirovnine, ki jih prejema na račun obrata za označene priboliške povisajo.

2. Izmera priboliške je razvidna iz naslednje tabele. Kot letna mirovnina se smatrajo vsi mirovni prejemki enega leta. Ako vsota mirovnine in priboliška v eni izmeri rubrik 2 do 8 tabele ne doseže vsaj najvišjega zneska vsote mirovnine in priboliška neposredno predloče rubrike tabele se zviša pribolišek do zneska te vsote.

St.	Letni pokojninski dohodek v jugoslovanski kroni	Višina letnega prispevka Jo
1	do vstevših 300 K	petkratni letni mirovinski prejemek.
2	več kot 300 K do vstevših 400 K	štirikratni letni mirovinski prejemek.
3	več kot 400 K do vstevših 700 K	trikratni letni mirovinski prispevek.
4	več kot 700 K do vstevših 1400 K	dvakratni letni mirovinski prispevek.
5	več kot 1400 K do vstevših 2000 K	1½ kratni letni mirovinski prispevek.
6	več kot 2000 K do vstevših 2700 K	1¼ kratni letni mirovinski prispevek.
7	več kot 2700 K do vstevših 4000 K	enkratni letni mirovinski prispevek.
8	več kot 4000 K	¾ kratni letni mirovinski prispevek.

3. Vdove in sirote uslužbenecv po točki 1. dobivajo do nadaljnjega od priboliškov umrlega moža ali očeta isto kvoto, katero dobivajo kot vdovsko oziroma sirotinsko preskrbovalnino od pokojnine umrlega moža oziroma očeta. Isto velja tudi za one vdove in sirote, ki uživajo tako preskrbovalnino, ter so bivali 30. aprila 1920 v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

4. Kot pokojninski (preskrbovalninski) prejemki se smatrajo pokojnine, provizije in miloščine, ne glede na to, če se izplačajo iz fondskih ali obratnih sredstev.

5. K posmrtninam po uslužbenecih in delavcih, ki so omenjeni v točki 1 in odpravnini v točki 3 omenjenih vdov, se dovolijo do nadaljnjega priboliški. Glede teh priboliškov, zlasti glede njih izmer, se smiselno vporablja jo za posmrtnine in odpravnine merodajne določbe.

6. Obstoječe določbe glede mirovinskih (preskrbovalninskih) dohodkov, osobito glede opravičenosti izplačevanja in prenehanja istih, naj se smiselno izvajajo tudi za priboliške.

7. Davke in pribitke, ki se od mirovinskih (preskrbovalninskih) prejemkov in priboliškov v točki 1 oziroma 3 imenovanih uslužbenecv in delavcev oziroma njihovih zaostalih odtegujejo, prevzame do nadaljnjega v plačilo južna železnica.

8. Priboliški se bodo izplačevali bivšim uslužbenecem in delavcem kakor tudi vdovam in sirotam, ki prihajajo po predložitvi določbah v poštah, k mirovninam in preskrbovalninam, ki se plačujejo nazaj prvič vzvratno z dnem 30. aprila 1920, k onim pa, ki se plačujejo v naprej pa vzvratno z dnem maja 1920. Z istim dnem pa se razveljavljajo za nekdanje uslužbenecv in delavcev, oziroma vdove in sirote stanujoče v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev priboliški k pokojninam, provizijam in podporam, ki so bili dovoljeni z okrožnico 114.195 in 358 A 1919 in se od tega dne ne bodo več nakazovali.

9. Ta okrožnica ima vzvratno veljavnost od 30. aprila 1920.

Izpred porote.

Redka senzacija v porotni dvorani.

Včeraj je razpravljala ljubljanska porota pod predsedstvom g. dvornega svetovca Regallyja zopet o tožbi državnega pravdnika, katero je zastopal prvi državni pravdnik v p. dvorni svetovalec Trenz, proti Jakobu Gorjancu, ki je obtožen, da je dne 15. januarja letos zvečer v Setniku Jeri Trobec postavil puško in ji rekel, naj mu izroči takoj ves denar, če ne bo njena smrt in je zares oropal okrog 14.000 kron in je s tem zakrivil hudodelstvo ropa po § 190. in 192. k. z. in naj se kaznuje po § 192. k. z.

Jakob Gorjanc se je zagovarjal približno tako, kakor zadnjič, ko smo natančno poročali o razpravi proti njemu. Rekel je, da je takrat veržil s tokomom. Odgovarjal je tiho na vprašanja, katera mu je stavljal predsednik in se je večkrat zaničljivo smejal, vsled česar ga je predsednik posvaril. Trdil je, da je bil 15. januarja v Ljubljani. Ker je rekel, da je takrat v Zireh prodal nekemu verižniku tobak, ga je vprašal g. dvorni svetnik Regally za ime tistega verižnika, na kar je Gorjanc odgovoril: »Verižnik verižnika ne izda!« V razpravi sami je opozarjal g. predsednik na okolnost, kolikokrat je tekem postopanja oblasti Gorjanc svoj zagovor spremenil.

Priče so se pričele zasliševati ob 11. uri 20 minut dopoldne. Kovač Jakob Krmelj iz Grabna je povedal, da je bil Gorjanc 14. januarja t. l. zjutraj ob 5. pri njem.

Na to se zasliši pričja Karel Kucler iz Rožne doline: »Kje je zdaj Vaš sin Albin?« — »V zadrugi.« — »Kje je bil prej?« — »Pri vojakih.« — »Ali nista Vaš sin in Gorjanc nekaj skupaj krada?« — »Da.« — »Kdaj je bil Gorjanc pri Vas?« — »Mislim, da en dan prej, predno sem dobil »unfall«, katerega dobim

navadno izplačanega 16. vsakega meseca.« — Predsednik ugotovi, da je dobil takrat Kucler izplačano rento 17. januarja 1920 in je moral biti Gorjanc pri njemu 16. januarja. »Koliko časa je bil Gorjanc pri Vas?« — »Od pol 5 do pol 10 zvečer.« — Gorjanc: »Pri Kuclerju sem bil 15. januarja.«

Priča Alojzija Potočnikova iz Rožne doline: »Gorjancu poznam. Pri Kuclerju sem ga videla 15. januarja 1920. Na to se spominjam, ker sem kupila pred frančiškani »Večerni list«, katerega sem pri Kuclerju brala. Domov sem prišla ob pol 7 in sem Gorjancu dobila pri Kuclerju.«

Priča Amalija Potočnik, 14-letna hči prejšnje priče, izpove: »Gorjancu poznam. Pri Kuclerjevih je bil 15. in 16. januarja 1920. Na dan se za to natančno spominjam, ker so našli mama »Večerni list«, katerega so brali tisti večer pri Kuclerjevih. Ko so »mama« našli »Večerni list«, so rekli: »Vidiš, to je tisti »Večerni list«, zdaj pa vemo, kdaj je bil Gorjanc pri Kuclerjevih.«

Priča Martina Kucler: »Gorjanc je bil pri nas 15. in 16. januarja.« — »Kako to, da se tako natančno spominjate na to?« — »Drugi dan je dobil mož »unfall.« — »Kdaj je bil mož doma?« — »Prvo razjo.« — »On pa pravi, da je bil 16. januarja doma!«

Priča France Zupanc: »Kdaj ste videli Gorjancu?« — 15. ali 16. januarja.« — »Kako veste to?« — »Tako per en glih, genav pa ne vem.«

Priča Jera Trobec zopet natančno spozna Gorjancu. »Po vsem ga spoznam. Komaj eno ali dve pedit sta bila narazen, ko je puško pomolil proti njej. »Ali ste se kaj bala?« — »Seveda sem se, kar tresla sem se.« — »Kaj pravite Vi, Gorjanc?« — Gorjanc, ki je ves čas odgovarjal tiho, zdaj glasno zakliče: »Ona se moti!« — Predsednik: »Vidite, zdaj ima pa že glas!« — Trobecu: »Nič se ne motim.« — Gorjanc: »Moti se na vsak način!« — Nato se konfrontira priča Alojzija Potočnik s Trobecu: »Od pol 5. do pol 10. je bil pri Kuclerjevih.« — Trobecu odločno: »Od pol 9. do pol 10. ure je bil pri nas!« — Porotnik g. Petkosik Potočnikovi: »Ali vedno kupujete »Večerni list?« — »Ne, samo tisti dan sem ga kupila.« — Gorjanc kriči nad Trobecu: »Nahujskana ste od drugih, da mene noter tlačite!«

Nato vstane državni pravdnik v pok. dvorni svetnik Trenz, ki predlaga: Izpovedi priče Martine Kucler, Alojzije Potočnik in Amalije Potočnikove naj se z zapisnikom ugotove, ker so v protislovju z izpovedbo priče Trobec in si pridržijo pravico, da jih preganja zaradi hudodelstva goljufije. Navedene priče naj se precej pripro in odvedejo k preiskovalnemu sodniku.

Predsednik dvorni svetnik Regally nato precej odredi sestavo zapisnika; zapisnik se je prečital pri zavni razpravi. Vse tri priče so izjavile, da so zapisane njihove izpovedbe docela praviloma. Alojzija Potočnikova je pa pristavila: »Izpovedala sem po svoji najboljši vesti in vednosti; prinesla sem seboj »Večerni list«, katerega prilagam zapisniku. To dobro vem, da je bil Gorjanc pri Kuclerju ravno tisti dan, ko sem kupila »Večerni list« od kolporterja pri frančiškanskem mostu. Če mi je dal kolporter številko starejšega datuma, potem to ni bilo 15. januarja in tudi ne morem povedati, katerega dne se je to zgodilo.«

Predsednik dvorni svetnik Regally je dal nato priče odvesti k preiskovalnemu sodniku na oddelek IX., da jih precej zasliši, v pripor jih ne vzame, marveč prepustja tozadevno sklepanje preiskovalnemu sodniku na eventualni predlog državnega pravdnika.

Nato se razprava ob 2. uri 5 minut odgodi do pol 4. ure popoldne.

Ko se nadaljuje razprava, vpraša še enkrat predsednik Trobecu, če je Gorjanc ravno tisti, na kar odgovori priča določeno: »On je tisti; kar se je dalo, sem ga pogledala.« — Gorjanc: »Ona se moti; nahujskana je po žendarmiji!« — »Nič se ne motim.« — Na vprašanje g. porotnika Kunstlerja odgovori priča, da ga prej ni poznala. — Predsednik: »Ali ste se zelo prestrašili, ko je noter prišel?« — »Precej ne, ker sem mislila, da je orožnik; toda ko sem luč prižgala, sem se ga prestrašila, ker sem videla, da je tam na obrazu čez prevezan.« — »Pa ste šla le z njim pod streho?« — »Seveda, ker sem se bala smrti.« — Gorjanc: »Ona se moti; na njenem posestvu in v tej hiši nisem nikdar bil!«

Anton Trobec pove, da so mu orožniki povedali, da je bila žena oropana, ko je on na Crnem Vrhu gasil. Orožniki so po opisu žene sklepali, da je bil Gorjanc »tisti«. Trobec pravi, da je dal v Polhovem Gradcu svoj denar žigosati, dalje je dobil za vola 12.500 K; 14.000 do 15.000 kron mu je bilo odnešeno. Na pogorišču ima škodo do 50.000 kron, vse ga bo stalo 100.000 kron. »Oba zločina sta tako združena, kakor duša in telo!«

France Kušar: »Za vola sem dal Trobecu 12 tisoč in nekaj kron čez; denar sem dobil od g. župnika, katerega sem dal, da se kolkuje: 100 bankovcev je bilo po 100 K, nekaj čez 100 bankovcev pa po 20 kron. Župnik Peter Hauptman pove, da je dal kolkovati bankovce, katere mu je dal Kušar, pri »Zadrugi zvezi« v Ljubljani. »Sploh drugega denarja takrat nisem imel, kakor od »Zadrugne zveze.« — Dvorni svetnik Regally ugotovi nato iz zapisnika, da so vsi bankovci, najdeni pri Gorjancu, kolkovani in žigosani z žigom: »Zadruga zveza v Ljubljani.«

Krojaču Jožetu Zaletelu je dal 16. januarja delati obleko in dežni plašč 300 kron, same dvajsetake, mu je dal na račun.

Porotno sodišče je odklonilo nato predloga, katera je predlagal zagovornik dr. Švigelj, da naj se zaslišijo še tri priče in da naj se razprava preloži, ker so tri priče v preiskavi radi suma krivega pričevanja, dokler se ne bo zadeva teh treh prič rešila.

Porotno sodišče je nato stavilo porotnikom tri vprašanja: prvo glavno vprašanje glede na rop in dve dodatni vprašanja v slučaju, če se glavno vprašanje potrdi, če je a) nastopil z morilnim orožjem in b) če je res Trobecu oropal.

Nato govorita prvi državni pravdnik v p. dvorni svetnik Trenz in zagovornik Švigelj.

Predsednik porotnega sodišča dvorni svetnik Regally poda nato zelo pregledno, strogo stvarno poročilo o celi razpravi.

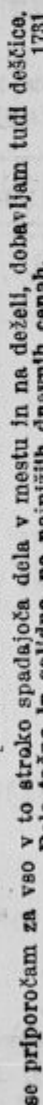
Porotniki so po kratkem posvetu naznačili, da so soglasno vsa na nje stavljena vprašanja potrdili.

Predsednik porotnega sodišča dvorni svetnik Regally nato razglasi sodbo, s katero se obsodi Jakob Gorjanc po § 192 kaz. zak. na osemnajst let težke ječe.

Gorjanc: »Se pritožim.« Dr. Švigelj: Vložim ničnostno pritožbo in vzklik.

Dvorni svetnik Regally se nato zahvali

lesna trgovina

Ljubljana, Mestni trg štev. 15
priporoča svoje zalogo
dežnikov in solpčnikov
ter sprehajalnih palic.
vržujejo točno in solidno.

Les:

žagan, tesan, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, jamski les od m 2,50 dolgoti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni

lesna trgovina

FR. PAJMAN, CELJE.

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 3 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 3 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajš A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJEJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
Kunc Franc, Wolfova ulica 6.

GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg.

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigoveznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosič Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Židovska ul. 8 in 7.

MODN. TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.

POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

UGLAŠEVANJE IN POPRAVLJANJE GLASOVIRJEV.
Povše Feliks, Tržaška cesta 45.

ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

ZAVESE,
vezeno cerkveno perilo, bireti.
»Stora«, dr. z o. z., št. Vid nad Lj.

Oprava za spalno sobo dobro ohranjena in popolna se proda. Rimška cesta št. 2., dvorišče. 2234

Novodošlopripravo**KADILO**

se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. KOPACU v Ljubljani GOSPOSVETSKA CESTA številka 90.

Cene padle.

Vsled padca tujih valut izvrstna francoska angleška italijanska

kolesna pnevmatika gladka in gorska

v ceni znatno nižana.

J. GOREC

Gosposvetska cesta 14.

Daruvar Mineralno in blatno kopališče. (Slavonija.)

Postaja južne železnice.

Radioaktivni topli vrelci. — Najuspešnejše lečenje: revmatizma, ischiasa, posledice raznih bolezni, ženskih bolezni, slabokrvnosti in obče slabosti.

Ugodno letovišče. — Dobra oskrba.

Celo leto otvoreno. — Glavna sezona od maja do septembra.

Išče se takoj nepogojno zvest in zanesljiv oženjen

Šafer

za večje posestvo v mariborski okolici, vešč slovenskega in nemškega jezika, vrl v gospodarstvu posebno v vinogradarstvu in živinoreji. Prepisi spricvali in zahteve pod »Šafer 2301« na upravo.

Več zidarjev

sprejme Kranjska stavbna družba v Ljubljani. Levstikova ulica št. 19.

Zobniatelj E. Koder

Ljubljana, Krizevniška ulica 8

izdeluje vsa moderna dela v kavčugu in zlatu umetniško dovršeno.

Sprejme se takoj spreten kuharski pomočnik z dobrimi spricvali in tudi kuharski vajence

Ponudbe naj se vpošljejo na Restavracijo Grand Hotela Union v Ljubljani.

Zdravilna zelišča posebno kamil, pelin, lipovo in bezgovo cvetje, encijan, gomilce suhe gobe itd., kupuje v vsaki množini podružnica

ŠTRUKELJ & HORAK

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35.

Zastopa vse boljše parobrodne družbe za potovanje v Ameriko, ter preskrbuje potrebne vozne listke. — Nadalje posreduje kot new-jorski javni notar za vse tiste, ki imajo dobiti kako zavarovalnino ali kakršnokoli drugo tujatev po svojih v Ameriki.

Vsa tozadevna pojasnila brezplačno!

Tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno blago.**Kemično čisti** obleke.**Svetlolika** ovratnike, zapestnice in srajce. —

PODRUŽNICE

Maribor Gosposka ul. 33

Novo mesto Glavni trg

Kočevje Štev. 39.

Pisana moderno urejene tovarne V. MARSANO : „TIMEX“ TEHNIČNO podjetje za UVOZ in IZVOZ :

Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4. Številčno: Zagreb, Nikoličeva ulica št. 8.

STROJI proti takojšnji dostavi:

1. Žage polnojarmen in krožne žage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za rezanje (Abriht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehihobel), valji za okrožne žage, brusilni stroji.

2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Frass), skobelniki za kovine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzo vrtnanje, skarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.

3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Popolne TOVARNISKE naprave: Tovarne za spirit in rafinerijo, prešanje olja, škrob in drože, konserve, testenine in pohlštvo.

MOTORJI in LOKOMOBILI: Elektromotorji, agregatorji, stroji, motorji na olje in bencin, lokomobili na paro in bencin, parni stroji, lokomotive za drž. in manjše železnice, vozovi za prevažanje blaga, vodnjaki, mali vagončki za posek itd.

GRADBENI materiali: Nosači, tračnice, ogibalnice, strešna lepenska itd.

Klobuke in slamnike

vseh vrst sprejme v očiščenje, barvanje in moderniziranje Ela Stemberger Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Kavo čaj

Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave
Riž
Slive

razpošilja po celem kraljestvu

Josip Fabiani

Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Naprodaj je posestvo tik Ljubljane pripravno za vsako obrt ali industrijo. Poizve se pri Val. Settelino Rožna dolina št. 259.

„Alko“

Veletrgovina žganja družba z o. z. Ljubljana, Kolizej.

Opozorimo naše cenjene odjemalce, da ne bomo toliko časa razpošiljali cenikov, dokler traja prepoved na žganje. Pri porabi prosimo, da nas počastite z Vašimi cenji, naročili in Vas zagotavljamo, da bode pri nas dobro blago najcenejše kupili.

Naročajte in širite „Slovenca“!**Rogaška Slatina**

Najboljša mineralna voda Tempel urelec, namizna voda Styria urelec, medicinalna voda Donatski urelec, medicinalna voda najmočnejše orsle.

Zastopstvo v oseh večjih mestih in krajih. — Dobiva se oseh prodajalnih. — Pojasnila daje

Ravnateljstvo Zdravilišča Rogaska Slatina.

Rok za podpis akcij

SREDIŠNJE ZADRUGE ZA SNABDEVANJE I IZVOZ A. D.

v Beogradu

je podaljšan do inkl. 20. junija t. l.

Opozarjamo na glavni oglas za podpis teh akcij, ki smo ga svojčas priobčili v našem listu.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Mariljin trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323, Telefon št. 54. Podružnica v Murški Soboti. Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelj dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Račun izgube in dobička in bilanca

„Vzajemne zavarovalnice“

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani
za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1919.

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K	v	K	v	K	v	Prejemki	K	v	K	v	K	v
I. Škode:							I. Prenos upravnega prebitka					44292	99
a) v oddelku požara	293683	23					II. Zakladni prenos preteklega leta:						
delež pozavarovalnice	137856	98	155726	30			Premijska prihrana:						
b) v oddelku zvonov					155726	30	a) v oddelku požara	278597	14				
delež pozavarovalnice							delež pozavarovalnice	115455	16	157141	98		
II. Uprava:							b) v oddelku zvonov	3317	86				
a) provizija			63135	03			delež pozavarovalnice	337	86	2980	—	160121	98
b) tekoči upravni stroški:							III. Zaklad za nedoločene škode:						
1. plače	357407	62					a) v oddelku požara	35919	80				
2. poštnine in pisarniške potrebščine	45803	75					delež pozavarovalnice	17345	77	18574	03		
3. kurjava, razsvetljava, najemnina in telefon	8329	36					b) v oddelku zvonov	4200	—				
4. oznanila	8436	10					delež pozavarovalnice	1470	—	2730	—	21304	03
5. tiskovine	23608	80					IV. Čista zavarovalnina po odbitku storni:						
6. bolniška blagajna in pokojnina	5909	57	328479	20			a) v oddelku požara	955720	53				
c) davek			2271	62	393885	85	delež pozavarovalnice	427113	74	528606	79		
d) sprejemnine:							b) v oddelku zvonov	974	43				
1. v oddelku požara	29706	64					delež pozavarovalnice	438	84	535	59	529142	38
2. v oddelku zvonov	9	—			29715	64	V. Dohodki naloženega denarja:						
III. Zaklad za nedoločene škode:							obresti					12384	22
a) v oddelku požara	61771	17					VI. Drugi dohodki:						
delež pozavarovalnice	20248	84	41523	13			a) pristojbine polic:						
b) v oddelku zvonov	3300	—					1. v oddelku požara	90207	46				
delež pozavarovalnice	1290	—	2010	—	43533	13	2. v oddelku zvonov	15	—	30222	46		
IV. Stanje zakladov koncem leta:							b) sprejemnine:						
premijska prihrana:							1. v oddelku požara	29701	14				
a) v oddelku požara	382288	22					2. v oddelku zvonov	9	—	29710	14		
delež pozavarovalnice	170845	50	211442	72			c) drugi dohodki			7651	20	197583	80
b) v oddelku zvonov	3317	86											
delež pozavarovalnice	337	86	2980	—	214422	72							
V. Upravni prebitek:													
Upravni prebitek, ki se uporabi za:													
a) prispevek h kurzemu diferenčnemu zakladu	1000	—											
b) obče koristne namene in drugo	50000	—											
c) prenos na varnostni zaklad	6545	76			57545	76							
d) ostanek na nov račun					894829	40							
												894829	40

Bilanca.

Aktiva	K	v	K	v	K	v	Pasiva	K	v	K	v	K	v
I. Terjatev pri delničarjih					—	—	I. Ustanovni zaklad popolnoma poplačan					—	—
II. Račun blagajne					22336	87	II. Varnostni zaklad					300010	—
III. Terjatev pri denarnih zavodih in posojilnicah:							III. Kurzni diferenčni zaklad					10000	—
a) pri hranilnicah	153383	36					IV. Premijska prihrana:						
b) poštna hranilnica, št. 51426 L	33125	38					a) v oddelku požara	382288	22				
" " " " št. 68082 M	15759	52					delež pozavarovalnice	170845	50	211442	72		
" " " " št. 71966 G	39242	94					b) v oddelku zvonov	3317	86				
" " " " št. 4425 P	781	17					delež pozavarovalnice	337	86	2980	—	214422	72
" " " " št. 10717	57527	65					V. Zaklad za nedoločene škode:						
" " " " št. 10718	16623	11			316443	13	a) v oddelku požara	61771	17				
IV. Terjatev pri zavarovanih	258006	11					delež pozavarovalnice	20248	04	41523	13		
V. Terjatev pri poverjenikih	38755	18			296761	29	b) v oddelku zvonov	3300	—				
VI. Terjatev pri hipotečnih posojilih					22240	—	delež pozavarovalnice	1290	—	2010	—	43533	13
VII. Vrednostni papirji					251591	04	VI. Razni upniki:						
VIII. Račun uprave:							a) poverjeniki	110847	88				
nova nabava					1448	—	b) predplačila za leto 1920	3527	99				
							c) gasilni donesek	35357	28				
							d) koliki pogodb	7964	51				
							e) koliki škod	496	19			158193	85
							VII. Saldo zavarovalnice					127114	87
							VIII. Upravni prebitek:						
							Upravni prebitek, ki se uporabi za:						
							a) prispevek h kurzemu diferenčnemu zakladu	1000	—				
							b) obče koristne namene in drugo	50000	—				
							c) prenos na varnostni zaklad	6545	76			57545	76
							d) na nov račun						
												910820	33

Ivan Elsner l. r.,
član nadzorstva.

Ivan Sušnik l. r.,
predsednik nadzorstva.

Jos. Pehani l. r.,
ravnatelj.

Blagajnika, korespondenta,
likvidatorja in saldakontista

Išče banka za takoj. — Le prvovrstne
moči, začetniki izključeni. — Pismene
ponudbe s spričevaji in zahtevami o
plači je nasloviti na »Zadružno zvezo«
v Ljubljani.

Gumi
za cepljenje trt, cevi
za škropilnice
ter
plašče in cevi
so kupi najceneje pri
Ign. Vok, Ljubljana, Sedna ulica 7.

Ponudimo takoj dobavljivo
postavljeno v NOVI SAD
1 vagon kristal. boraksa
1/2 vagona kromo-galuna
2 vagona modre galice 99%
1 vagon kelomaza I tekoči

To blago se prodaja tudi v
manjših količinah. — Vpra-
šanja naj se naslovijo na
Nikolaj Freystadt, ravnatelj
»Orient« kem. in industr.
d d. Wien I. Fleischmarkt 1,
sedaj: Novi Sad, hotel Eli-
zabeta. Prvovrstni, najbolje
uvedeni agenti se iščejo.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.

Bratovskoskladnični zdravnik

za premogovnik Hrastnik Trboveljske premogokopne družbe se išče. Nastop službe 1. septembra 1920. Plača po dogovoru. Cenjene ponudbe na Bratovsko skladišče Trbovlje. 2262

Proda se 150 m³ smrekovih hlodov

na poseku, ki se lahko spravijo vsak čas, pol ure od postaje Grabštanj, na mestu kakor leže.

Pismene ponudbe je vložiti do 25. junija t. l. pri upravi posestev Liechtenstein v Rožku.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension „SPERANZA“ in „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morsko kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon Interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon Interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozni celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: upravna hotela „SAN-MARINO“ v Novom; za Sušak: SREDNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon Interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.	Naslov za brzojave: Jadrancentrala Sušak-Reka. Interurban telefon št. 9-8-9.	Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

Dospela večja partija pnevmatik

za auto in kolesa

po najnižjih cenah.

M. Kuštrin,
Ljubljana, Dunajska cesta 20.
Telefon 470.

Veliko ograženo slavišče na Prulah se prodaja. Pojasnila daje E. Kandare, Grubarjevo nabrežje št. 14. 2160

STENICE in njih zalega
tako pojine, ako uporabljate
MORTIN steklenica 12 K
od zavoda M. Janker, Zagreb,
Petrinjska ulica št. 3, III. nadstr.

KOLONIJALNO
Najcenejša dobava na dobo
FRUCTUS
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom preje
Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vlaška ul. 12.
Telefon 106. Urzobje: Fructus.
**ŠPECERIJSKO
BLAGO**

Hočete obdržati svojo
lepoto? Hočete imeti
kakor baržun mehko
kožo? Nočete sosenih
peg mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, ko-
žo obvarujočo pomado!
Občudovani bode! Za-
vidani! 1 lonček 9 K,
No. III močnejše vrste
12 K. K temu Fellerjevo
najfinejšo lilijnomlečno
milo 16 K.

Hočete imeti lepe, zdrave
lase? Fellerjeva prava
Elza Tannochina po-
mada za rast las doseže
bujne lase! Zaprči pr-
haj, prerano osivenje,
Zabrani plešo! 1 lonček
9 K, No. III 12 K. K temu
močno terovo milo za
umivanje glave 8 K. Sam-
pon 1 K. Mazilo za brke
250 K in 3— K.

Mudijo Vas kurja
očesa? Fellerjev
pravi turistovski
obliž učinkuje
brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih
kurjih očes več! Nobenih žuljev! Nobene
trde kože! Mala škatljica 4— K, velika ška-
tljica 6— K. — Zelite še kaj? Fellerjeve
Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda) 1
škatljica 7 K. — Fellerjev usipalni prašek proti
potenju, 1 škatljica 6 K. — Fellerjev mentolni
črtnik zoper glavo- in zobobol 1 škatljica 4— K. — Fellerjev Elza fluid
6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici špecijski 36 K. — Najboljši parfum
z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. — Močna Francovka v ste-
klenicah po 8 K in 22 K. — Omet in poštnina posebej a najceneje. —
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134.
Hrvatska.

Poziv na upis i uplatu

II. emisije dionica

Banke Vojvodine d. d. u Novom Sadu.

Prva redovna glavna skupština dioničara Banke Vojvodine d. d. v Novom Sadu od 29. maja 1920. zaključila je povišenje dioničke glavnice

od K 5,000.000— na K 20,000.000—

izdavanjem 15.000 novih dionica po K 1000— nominale.

Nove dionice učestvuju na bančinom dobitku od 1. jula 1920.

Emisija novih dionica obavi se uz sledeće uslove:

1. Dosadašnjim dioničarima prepušta se 5000 novih dionica, tako, da dioničar ima pravo, da na svaku staru dionicu upiše jednu novu po ceni od K 1010— po dionici.
2. Osim toga ima svaki stari dioničar pravo, da na svakih 5 starih dionica upiše 4 nove po ceni od K 1210— po dionici. Slomke izpod 5 komada neće se uzimati v obzir.
3. Dionice, koje po dioničarima ne budu optirane, ustupice se nedioničarima uz cenu od K 1510— po dionici.

Upis počinje 10. juna o. g. i traje do 30. juna o. g.

Uplata dionica vrši se na sledeći način:

- a) kod upisa ima se položiti 50% od emisionog tečaja;
- b) ostatak s dodatkom 8% kamata od 1. jula o. g. do dana uplate ima se položiti do 1. oktobra o. g.

Kod upisa i uplate I. obroka dionica izdaće Banka Vojvodina blagajničku potvrdu, dok će kot uplate II. obroka izdati privremenu potvrdu, koja će se tako zameniti sa originalnim dionicama.

Što se bude preko broja dionica upisalo i uplatilo, biće repartirano, a suviše položena uplata biće vraćena beskamato.

Suvišak, koji se položi preko nominalne vrednosti, ide po odbitku sviju troškova, u smislu skupštinskog zaključka u rezervni i mirovinski fond bančin.

Uspeh supskripcije osiguran je sindikatom.

Upis i uplata dionica vrši se na blagajni Banke Vojvodine d. d. u Novom Sadu.

U Novom Sadu, 29. maja 1920.

Upravni odbor
Banke Vojvodine d. d. u Novom Sadu.

Naročajte „Slovenca“!

Banka in menjalnica
A. REIN, Zagreb
Trenkova ul. 12. Telefon 20—26.

Kupuje in prodaja
valute, zlati in srebrni de-
nar, kakor tudi ostale vred-
note najkulantneje.

Izvršuje
borzna naročila najku-
lantneje.

Prevzema
kontrolno in evidenco vsako-
vrstnih srečk proti zmerni
proviziji.

Daje strokovna pojasnila
radevolje brezplačno.

Int. telefon št. 461.

Slovenska eskomptna banka

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: Efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, terjatev, faktur. - Akreditivi. - Borza.

„BALKAN.“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.

Brzjavni naslov: „Balkansped.“

Ljubljana - Maribor - Zagreb - Belgrad - Trst - Wien

Špedicije vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zacinjanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišče, spojeno s troma južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Špedicija. — Import. — Eksport. — Komisija.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva
ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica z rezervnimi zakladi
okrog

50,000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice
in tekoči račun proti ugod-
nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.